

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ahmet ATMACA

KONAKLAMA VERGİSİNİN YEREL YÖNETİMLERE AKTARILMASI ÖNERİSİ

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2025

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ahmet ATMACA

KONAKLAMA VERGİSİNİN YEREL YÖNETİMLERE AKTARILMASI ÖNERİSİ

Danışman

Prof. Dr. Hakan ALTINTAŞ

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2025

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ahmet ATMACA'nın bu çalışması, jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :Doç.Dr. Yurdanur URAL USLAN (İMZA)

Üye (Danışman) : Prof. Dr. Hakan ALTINTAŞ (İMZA)

Üye :Dr. Öğr. Üyesi Ali ERDEM (İMZA)

Tez Başlığı: Konaklama Vergisinin Yerel Yönetimlere Aktarılması Önerisi

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 17/07/2025

Mezuniyet Tarihi
07/082025/

(İmza)
Prof. Dr. Hakan ALTINTAŞ

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Konaklama Vergisinin Yerel Yönetimlere Aktarılması Önerisi” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

Ahmet ATMACA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

24/07/2025

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Ahmet ATMACA
Öğrenci Numarası	202152018016
Anabilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Hakan ALTINTAŞ
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Konaklama Vergisinin Yerel Yönetimlere Aktarılması Önerisi
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	2700375184
Rapor Tarihi	24/07/2025
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: %18 Alıntılar dahil: %18
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,	
Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 80 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. (X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim. Gerekçe: Gerekçe: Tez çalışmasında kullanılan kanun metinlerine metin içinde ve kaynakçada referans yapılmasına rağmen Turnitin programında alıntılar hariç %18 oranı çıkmış isede, turnitin programında bu tür cümleleri içeren metinler (örneğin 10 kelime) çıkartılarak yapılan turnitin raporunda %14 oranı çıkmaktadır. Öğrenci çalışmasında intihal yapmamıştır. Kaynakça ve metin içi referans verme bilimsel yönetime uygundur. Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim. Danışman Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan ALTINTAŞ İmza	

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	v
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
TEŞEKKÜR.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BELEDİYELERİN GELİR KAYNAKLARI VE YILLAR İTİBARIYLA BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

1.1. Belediyelerin Öz Gelirleri	3
1.1.1. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa Göre Gelirler.....	3
1.1.1.1. Vergiler	5
1.1.1.2. Harçlar	6
1.1.1.3. Harcamalara Katılma Payları.....	7
1.1.1.4. Ücret Tarifeleri Yoluyla Alınan Gelirler	7
1.1.1.5. Belediyelere Müze Giriş Ücretlerinden Pay Verilmesi	8
1.1.2. Emlak Vergisi Kanunu'na Göre Gelirler	8
1.1.3. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri.....	9
1.1.4. Sermaye Gelirleri	9
1.1.5. Belediye Öz Gelirlerinin Belediyenin Toplam Gelirleri İçindeki Payı.....	10
1.2. Belediyelerin Diğer Gelirleri	11
1.2.1. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar	12
1.2.2. Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Ödemeler	15
1.2.3. Borçlanma Yoluyla Sağlanan Gelirler	15
1.2.4. Faizler, Paylar ve Cezalar.....	16
1.2.5. Alınan Bağış ve Yardımlar.....	17
1.2.6. Alacaklardan Tahsilatlar	18
1.3. Belediyelerin Bütçe Gerçekleşmeleri	19
1.3.1. Belediyelerin 2022 Yılı Bütçe Dengesi.....	19
1.3.2. Belediyelerin 2023 Yılı Bütçe Dengesi.....	20
1.3.3. Belediyelerin 2024 Yılı Bütçe Dengesi.....	22

İKİNCİ BÖLÜM

KONAKLAMA VERGİSİNİN DÜNYADA UYGULAMA ÖRNEKLERİ

2.1. Japonya	24
2.2. Fransa.....	26
2.3. Almanya.....	28
2.4. İspanya	28
2.5. İtalya	29
2.6. Hollanda.....	31
2.7. Avusturya.....	32
2.8. Yunanistan	32
2.9. Macaristan.....	34
2.10. Portekiz	34
2.11. Belçika	35
2.12. İsviçre.....	35
2.13. Amerika	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KONAKLAMA VERGİSİ

3.1. Konaklama Vergisinin Tarihsel Gelişimi	38
3.2. Konaklama Vergisinin Uygulanması.....	39
3.2.1. Verginin Konusu	39
3.2.2. Vergiyi Doğuran Olay	41
3.2.3. Verginin Mükellefi	42
3.2.4. İstisnalar	42
3.2.5. Verginin Matrahı, Oranı ve Beyanı.....	43
3.3. Konaklama Vergisinin Genel Amacı	43
3.4. Konaklama Vergisinin Analizi	45
3.4.1. Basit ve İşletme Belgeli Tesislere Geliş Sayısı, Geceleme ve Ortalama Kalış Süresi	45
3.4.2. Ankara İli.....	47
3.4.3. Antalya İli.....	48
3.4.4. İstanbul İli	50
3.4.5. İzmir İli.....	52
3.4.6. Muğla İli.....	54
3.5. Konaklama Vergisinden Elde Edilen Gelir	56

3.6. Konaklama Vergisinden 2025,2026 ve 2027 Yıllarında Elde Edilmesi Beklenen Gelir Tahminleri.....	57
SONUÇ.....	58
KAYNAKÇA.....	61
İNTERNET ADRESLERİ.....	63
ÖZGEÇMİŞ.....	67

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Kapsamında Belediyelerin Öz Gelirleri	4
Tablo 1.2 2022 Yılı Belediyelerin Türlerine Göre Öz Gelirleri (Bin TL).....	10
Tablo 1.3 2023 Yılı Belediyelerin Türlerine Göre Öz Gelirleri (Bin TL).....	11
Tablo 1.4 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Payların Oranları	13
Tablo 1.5 Belediyelerin Genel Bütçe Vergi Gelirleri Üzerinden Aldıkları paylar (Bin TL) ...	14
Tablo 1.6 Faizler, Paylar ve Cezaların Toplam Gelir İçindeki Payı (Bin TL)	17
Tablo 1.7 Alacaklardan Tahsilatların Belediyelerin Toplam Gelir İçindeki Payı (Bin TL).....	19
Tablo 1.8 2022 Yılı Belediyelerin Bütçe Dengesi (BİN TL)	19
Tablo 1.9 2023 Yılı Belediyelerin Bütçe Dengesi (BİN TL)	21
Tablo 1.10 2024 Yılı Belediyelerin Bütçe Dengesi (BİN TL)	22
Tablo 2.1 Tokyo, Osaka ve Kyoto’da Tahsil Edilen Konaklama Vergisi Tutarları	25
Tablo 2.2 Yunanistan’da Konaklama Türü Sezon Bazlı Vergi Tutarı	33
Tablo 3.1 2023 ve 2024 Yılları Türkiye Geneline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi	46
Tablo 3.2 2023 ve 2024 Yılı Ankara İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi	47
Tablo 3.3 2023 ve 2024 Yılı Antalya İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi	48
Tablo 3.4 2023 ve 2024 Yılı İstanbul İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi	50
Tablo 3.5 2023 ve 2024 Yılı İzmir İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi	52
Tablo 3.6 2023 ve 2024 Yılı Muğla İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi	54
Tablo 3.7 2023 Yılı Konaklama Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatın Ekonomik Sınıflandırılması (Bin TL)	56
Tablo 3.8 2024 Yılı Konaklama Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatın Ekonomik Sınıflandırılması (Bin TL)	56
Tablo 3.9 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Konaklama Vergisinden Elde Edilmesi Hedeflenen Bütçe Gelirleri	57

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Akt.	: Aktaran
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
CHF	: İsviçre frangı
Ed.	: Editör
GBVG	: Genel Bütçe Vergi Gelirleri
HMB	: Hazine ve Maliye Bakanlığı
HUF	: Macar forinti
KDV	: Katma Değer Vergisi
Md.	: Madde
Mük.	: Mükerrer
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
R.G.	: Resmî Gazete
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SUKAP	: Su, Kanalizasyon ve Altyapı Projesi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
t.y.	: Tarihsiz yıl
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

ÖZET

Çalışmamızda Türkiye’de turizmin yoğunlaştığı bölgelerde belediyelerin artan hizmet yükü ile bu yükün finansmanında kullanılabilecek potansiyel gelir kaynaklardan biri olan konaklama vergisi ele alınmıştır. Çalışma kapsamında, öncelikle Türkiye’de belediyelerin mevcut gelir kaynakları dağılımı analiz edilerek belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerine olan bağımlılıkları ve bütçe açıkları ortaya konulmuştur. Çalışmanın devamında Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Hollanda, Portekiz, İsviçre, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde uygulanan konaklama vergisi sistemleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu ülkelerde verginin hangi idareler tarafından tahsil edildiği, oranları/tutarları ve gelirlerin hangi amaçlarla kullanıldığı araştırılmış ve bu ülkelerde konaklama vergilerinin genellikle yerel yönetimler tarafından tahsil edildiği ve tahsil edilen gelirin turizm altyapısının güçlendirilmesinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak Türkiye’de konaklama vergisinin genel bütçe geliri olarak merkezi idare tarafından tahsil edildiği ve mahalli idareler arasında nüfus, gelişmişlik endeksi gibi kıstaslara göre pay verildiği görülmektedir. Çalışmamızda konaklama vergisinin gelir kaynağı ortaya konularak Antalya, Muğla, İstanbul gibi bazı illerin vergi gelirinin kaynağını oluşturmadaki önemine dikkat çekilmiştir.

Sonuç olarak, konaklama vergisinin doğrudan yerel yönetimlere aktarılmasının, turizmin yol açtığı artan hizmet ihtiyacının daha etkin ve sürdürülebilir bir biçimde karşılanmasına olanak tanıyacağı savunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Antalya, Belediye gelirleri, Konaklama, Konaklama vergisi, Turizm.

SUMMARY

SUGGESTION TO TRANSFER ACCOMMODATION TAX TO LOCAL GOVERNMENTS

This study focuses on the accommodation tax as a possible source of income to help municipalities in Turkey manage the growing demand for services in popular tourist areas. First, it looks at how municipalities in Turkey currently get their income and shows that they rely heavily on the central government's tax revenues, which leads to budget problems. Then, the study compares how accommodation taxes are used in countries like Germany, France, Italy, Spain, the Netherlands, Portugal, Switzerland, Japan, and the United States. It explains who collects the tax, how much is charged, and how the money is used. In most of these countries, local governments collect the tax and use it to improve tourism services and infrastructure. In Turkey, however, the central government collects the accommodation tax and distributes it to local governments based on factors like population and development level. In the third part of the study, the importance of cities like Antalya, Muğla, and Istanbul in generating this tax income is highlighted.

As a result, it has been argued that directly allocating the accommodation tax to local governments would enable a more effective response to the increasing demand for services caused by tourism.

Keywords: Antalya, Municipal revenues, Accommodation, Accommodation tax, Tourism.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimi hazırlarken bilgi, destek ve motivasyonlarıyla yanımda olan sevgili eşim Merve Şule'ye, tez sürecim boyunca akademik rehberliğini esirgemeyen, bilgi ve tecrübesiyle çalışmamın yönünü şekillendiren tez danışmanım Prof. Dr. Hakan Altıntaş'a, araştırmam sırasında görüş, öneri ve kaynak paylaşımıyla katkı sağlayan Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetim bölümündeki tüm hocalarıma ve son olarak bana her zaman destek olan değerli üstadım Murat Gökkaya'ya saygıyla teşekkür ederim.

AHMET ATMACA

16.06.2025

GİRİŞ

Günümüzün hızla değişen koşulları, toplumsal beklentiler ve sosyal devleti anlayışı doğrultusunda belediyelerin yürüttüğü yeni hizmet ve düzenlemeler, merkezi yönetimden talep edilen finansal kaynakların artmasına neden olmuştur. Türkiye’de turizm faaliyetlerinin her geçen gün gelişmesi ve ülkeye gelen yabancı turist sayısındaki artış, belediyelerin altyapı ve üstyapı ihtiyaçlarını daha da artırmakta; bu durum kapsamlı düzenleme ve yatırımları zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, belediyelerin merkezi yönetime bağımlılığını azaltmak, öz gelirlerini artırmak ve özellikle 2014 sonrasında yürürlüğe giren 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonrası artan hizmet alanlarında etkinlik gösterebilmesini sağlamak amacıyla yeni ve sürdürülebilir gelir kaynaklarına duyulan ihtiyaç giderek daha belirgin hale gelmiştir.

Turizmin sebep olduğu olumsuz durumların giderilmesi veya dengelenmesi amacıyla konaklama vergisinin uygulanması düşüncesi, birçok turizm vergisinin temel ekonomik nedeni olarak ön plana çıkmıştır. Bu duruma göre, turizm destinasyonlarını ziyaret eden yerli ve yabancı turistler, yalnızca ziyaret ettikleri bölgede ikamet eden nüfus için değil, aynı zamanda söz konusu ülke genelinde olumsuz dışsal etkiler oluşturmaktadır. Özellikle yoğun turist akınına maruz kalan bölgelerde, turizm dışındaki yerleşim yerlerine kıyasla belediye hizmetlerinin sunum yoğunluğu ve kapsamı önemli ölçüde çoğalmaktadır. Turizm bölgelerinde merkezi ve yerel yönetimler; güvenlik, sağlık, altyapı, kanalizasyon, çöp toplama ve su temini gibi kamu hizmetlerini artan geçici nüfusa uyumlu şekilde genişletmek durumunda kaldığı görülmektedir. Ancak bu durum, söz konusu bölgelerde yaşayan yerel halk açısından çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Yerleşik nüfus tarafından yararlanılan kamu hizmetleri, turistlerin yarattığı ek yük nedeniyle hem nitelik hem de nicelik açısından azalmakla birlikte yerel halkın kamu hizmetlerine erişiminde, hizmet kalitesi düşüklüğü ve kapasite yetersizliği gibi sorunları ortaya çıkarmaktadır. Neticede, turistik yoğunluğun yüksek olduğu bölgelerde yerleşikler, ülkenin diğer bölgelerindeki vatandaşlara kıyasla kamu hizmetlerinden daha az ve daha sınırlı biçimde faydalanmaktadır (Ateşgaoğlu & Adak, 2024: 24-25).

Türkiye’de turizm sektörünün gelişmesiyle özellikle bu bölgelerde alt yapı hizmetlerinin geliştirilmesine duyulan ihtiyaç artmıştır. Bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesiyle 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun mülga başlığı olan 34’üncü maddesi “Konaklama Vergisi” başlığı ile yeniden düzenlenmiştir (R.G. 07.12.2019 – 30971).

Yürürlük tarihi uzunca bir süre ertelendikten sonra 7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 61' inci maddesi ile 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir (R.G. 26.10.2021 – 31640).

Çalışmada konaklama vergisinin sağlamış olduğu kaynağın doğrudan belirli bir oranının belediyelere aktarılması, yerel düzeyde yürütülen turizmle ilgili faaliyetlerin hızlanması ve kaynakların çeşitlendirilerek artırılması açısından büyük önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

BELEDİYELERİN GELİR KAYNAKLARI VE YILLAR İTİBARIYLA BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Türkiye’de de yerel yönetimlerin mali kaynakları ve vergilendirme yetkileri, Anayasa ve ilgili kanunlarla düzenlenmektedir. 1982 Anayasası’nın 127’nci maddesi “Mahalli İdareler” başlığı altında düzenlenmekte olup bu madde kapsamında mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının yerel ve ortak nitelikli ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunla kurulan ve karar vericilerin kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulduğu kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmaktadır. İlgili maddenin devamı “*Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.*” şeklinde devam etmektedir (R.G. 18.10.1982 – Mükerrer 17863). Anayasa belediyelerin üstlendikleri kamu hizmetlerini yerine getirebilmesi için yeterli mali kaynağa sahip olmaları gerektiğini güvence altına almaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde belediyelerin gelir kaynaklarının türlerine göre sınıflandırılması, elde edilen gelirlerin belediyelerin toplam bütçe gelirleri içindeki payları ve bütçe gerçeklemelerine ait bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Belediyelerin Öz Gelirleri

Belediyelerin öz gelirleri, doğrudan kendi kontrolünde olan ve yasalarla belirlenen sınırlar dahilinde kullanılabilen kaynaklardır. Bu yetkinin kapsamı, öz gelirin türüne ve ülkelerin ekonomik, idari ve siyasi yapılarına göre değişiklik gösterir. Örneğin, bazı ülkelerde belediyeler vergi oranlarını sınırlı da olsa belirleyebilirken, merkeziyetçi sistemlerde bu tür yetkiler ya çok sınırlıdır ya da hiç tanınmamaktadır (Oruç & Uyanık, 2024: 55).

Belediyelerin öz gelir kaynakları; vergiler, harçlar, harcamalara katılma payları, fiyat ve ücret gelirleri ile taşınmaz mal gelirlerinden oluşmaktadır. Buna ek olarak, ceza ve faiz gelirleri ile özel kişi ve kuruluşlardan sağlanan yardımlar da diğer öz gelir kalemleri arasında yer almaktadır (Arıkboğa, 2016: 281).

1.1.1. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa Göre Gelirler

Yerel yönetimlerin üstlendikleri kamu hizmetlerini yerine getirebilmesi için yeterli mali kaynağa sahip olmaları gerektiğini anayasal güvence altına alınmıştır. Bu anayasal ilke doğrultusunda, belediyelerin gelir kaynakları çeşitli yasal düzenlemelerle belirlenmiştir. Başta 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu olmak üzere; 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 5779 sayılı İl Özel

İdareleri ile Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, belediyelerin mali kaynaklarını ve bu kaynakların kullanımına ilişkin esasları düzenleyen temel mevzuatı oluşturmaktadır (Arıkboğa, 2016: 281).

Belediye gelirlerinin yasal zemini, 1981 yılında kabul edilen 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu oluşturmaktadır. İlgili kanunda, belediyelerin vergi, harç ve katılma payı adı altında yerleşik halktan tahsil ettiği gelir kalemleri ayrıntılı şekilde tanımlanmıştır. Yerel yönetimlerin mali özerkliğini güvence altına alan bu gelir yapısı, aynı zamanda sistemin esnek kullanımını mümkün kılmakta ve kaynak çeşitliliğini artırarak gelir sağlamayı kolaylaştırmaktadır. Bu çerçevede, yerel vergilerin tahsil edilmesi ve sunulan hizmetlerin maliyetinin karşılanmasına olanak tanıyan sürdürülebilir bir mali yapı oluşturulması, esasen belediyelerin kendi öz gelirleri aracılığıyla mümkün olmaktadır (Yüce, 1995: 21).

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda gösterilen ve doğrudan belediyelerin bütçelerine kaynak sağlamak için belediyeler tarafından tahsil edilen belediyelerin öz gelirlerinin adları ve dayanak noktası olan ilgili kanun maddeleri tablo 1.1'de aşağıdaki gibi gösterilmektedir (R.G. 29.05.1981 – 17354).

Tablo 1.1 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Kapsamında Belediyelerin Öz Gelirleri

Gelir Türü	Gelir Kalemi	Yasal Mevzuatı
Vergi	İlan ve Reklam Vergisi	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 12-16
	Eğlence Vergisi	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 17-22
	Haberleşme Vergisi	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 29-33
	Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 34-39
	Yangın Sigorta Vergisi	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 40-44
	Çevre ve Temizlik Vergisi	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Mükerrer Md. 44
Harç	İşgal Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 52-57
	Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 58-62
	Kaynak Suları Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 63-66
	Tellâllik Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 67-71
	Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 72-75
	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 76-78
	Bina İnşaat Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Ek 1. Md.- 7.Md.
	Kayıt ve Suret Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md.79

	Altyapı Kazı İzni Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Mükerrer Md. 79
	İmar ile İlgili Harçlar	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 80
	İşyeri Açma İzni Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 81
	Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 82
	Sağlık Belgesi Harcı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 83
Paylar	Yol Harcamalarına Katılma Payı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 86
	Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 87
	Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 88
	Ücrete Tabi İşler	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Md. 97
	Müze Giriş Ücretleri ile Madenlerden Belediyelere Pay	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu / Mükerrer Md. 97

1.1.1.1. Vergiler

Belediyelerin tahsil edeceği öz gelirlerine ilişkin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda vergiyi doğuran olayın nasıl gerçekleştiği, matrahının nelerden oluştuğu, tarifelerin ne olduğu ve kimlerin istisna sayıldığı maddeler halinde açıkça düzenlenmiş olup, belediyelerin tarifeleri belirleme konusunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır (R.G. 29.05.1981 – 17354).

Bu çerçevede yerel vergi gelirleri, nispi (oransal) ve maktu (sabit) olmak üzere iki ana kategori altında sınıflandırmak gerekmektedir. Nispi vergiler, vergi matrahına oranla belirlenmekte olup, özellikle enflasyonist dönemlerde reel değerlerini koruyabilme özelliğine sahiptir. Buna karşılık maktu vergiler, belirli sabit tutarlar üzerinden hesaplandıkları için enflasyon karşısında zamanla aşınmaya uğramaktadır. Uygulamada nispi olarak hesaplanan vergilere örnek olarak emlak vergisi, haberleşme vergisi, elektrik ve havagazı tüketim vergisi, yangın sigortası vergisi ve biletle girilmeyen yerlerde alınan eğlence vergisi gösterilebilir. Maktu olarak hesaplanan vergiler ise ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi gösterilebilir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, 2024: 120-121).

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda düzenlenen ilan ve reklam vergisi, eğlence vergisi, elektrik ve havagazı tüketim vergisi ile haberleşme vergisi; mükellefler tarafından beyanname verilmek suretiyle tarh ve tahakkuk ettirilmekte olup söz konusu beyannameler kanunen öngörülen süre içerisinde ilgili belediyelere sunulmakta ve vergiler bu süre içerisinde ödenmektedir. Bununla birlikte, çevre temizlik vergisi ise su tüketim miktarına bağlı olarak hesaplanmakta; su faturasına ayrı bir kalem olarak yansıtılmak suretiyle tahakkuk ettirilmekte ve su bedeli ile birlikte belediyeler tarafından tahsil edilmektedir (Aydın, 2021:163).

Büyükşehir belediyeleri, 2464 sayılı Kanun uyarınca yalnızca ilan ve reklam vergisi, eğlence vergisi ve yangın sigorta vergisini tahsil etme yetkisine sahiptir. Çevre temizlik vergisi

ise ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmekte, bu gelirlerin %20'si büyükşehir belediyelerine aktarılmaktadır. Yangın sigorta vergisinde, itfaiye hizmetlerinin büyükşehirlerce yürütülmesi nedeniyle tahsil yetkisi yalnızca büyükşehirlerle aittir (Oruç & Uyanık, 2024: 57).

Büyükşehir belediyelerinin il sınırları içinde bulunan belediye tarafından tahsil olunan emlak vergisi tutarının tümü ilgili ilçe belediyesinin bütçelerine gelir olarak kaydedilir. Toplanan emlak vergisi tutarından büyükşehir belediyesine pay verilmemektedir(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, 2024: 120-121).

1.1.1.2. Harçlar

Türkiye’de belediyelere ait harç gelirleri, vatandaşların izin veya ruhsat alırken yaralandıkları hizmet karşılığında peşin olarak ödedikleri bedellerden oluşmaktadır. Her ne kadar Tablo 1.1’de görüldüğü üzere 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu birçok harç türü tanımlanmış olsa da bu gelirler belediyeler için önemli bir gelir kaynağı oluşturmamaktadır.

Vergilerde olduğu gibi harçlarda da belediyelerin tarife belirleme yetkisi bulunmamaktadır; tarifeler ya sabit oranlarla Kanun’da belirtilmiş ya da alt ve üst sınırlamalar dâhilinde Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmektedir (Arıkboğa, 2016: 281-282).

Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca, belediyeler; nüfus yoğunlukları ile sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşleri doğrultusunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından beş ayrı sınıfa ayrılmaktadır. Bu sınıflandırma, her üç yılda bir güncellenmekte ve Resmî Gazete aracılığıyla kamuoyuna duyurulmaktadır. Belirtilen vergi ve harçlar için Kanun’da öngörülen asgari ve azami tutarlar çerçevesinde, tarife oranları belediye grupları esas alınarak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmektedir. Ancak, ilan ve reklam vergisi, biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence faaliyetlerine ilişkin eğlence vergisi, işgal harcı, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı ve işyeri açma izni harcı gibi maktu nitelikli vergi ve harçlarda, ilgili belediyelerin farklı semtleri arasındaki ekonomik ve sosyal koşullar dikkate alınmak suretiyle, belediye meclislerinin önerisi doğrultusunda ve kanuni sınırlar aşılmaksızın tarifeler Cumhurbaşkanınca tespit edilmektedir (Aydın, 2021:164-165).

Türkiye’de belediyeler tarafından tahsil edilen harçlar; belediye hizmetlerinden yararlanma karşılığında alınan ve 2464 sayılı belediye gelirleri Kanunu ile belirlenmiş çeşitli kalemlerden oluşmaktadır. Bu harçlar arasında İşgal Harcı, Tatil Günleri Çalışma Ruhsatı Harcı, Kaynak Suları Harcı, Tellallık Harcı, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Bina İnşaat Harcı, Kayıt ve Suret Harcı, Altyapı Kazı

İzin Harcı, İmar ile İlgili Harçlar, İşyeri Açma İzin Harcı, Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı ile Sağlık Belgesi Harcı sayılmaktadır (R.G. 29.05.1981 – 17354).

1.1.1.3. Harcamalara Katılma Payları

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun üçüncü kısmında düzenlenen harcamalara katılma payları; kanalizasyon, yol ve su tesisleri hizmetlerine yönelik olarak tahsil edilen üç temel gelir kaleminden oluşmaktadır. Bu paylar, belediyelerin planlı hizmet programları çerçevesinde ya da vatandaşların talebi doğrultusunda gerçekleştirilen altyapı yatırımları sonucunda yapılan harcamaların tamamını kapsayacak şekilde belirlenmektedir. Uygulamanın temel amacı, söz konusu hizmetlerden doğrudan yararlanan mükelleflerin, ilgili hizmetin finansmanına adil bir katkı sağlamasını temin etmektir (Cengiz Kırkıl, 2019: 39).

Harcamalara katılma paylarına ilişkin olarak tahsilatların kimlerden yapılacağı ilgili kanun maddelerinde açıklanmıştır.

Yol harcamalarına katılma payı (md. 86), yeni yol yapımı, genişletme veya tamirat işlemi sonrası bu alandaki taşınmaz sahiplerinden, kanalizasyon harcamalarına katılma payı (md. 87), yeni kanalizasyon tesislerinden faydalananlardan; su tesisleri harcamalarına katılma payı ise (md. 88), içme suyu şebekesinin kurulması veya yenilenmesi durumunda bu alandaki taşınmaz sahiplerinden alınır (Oruç & Uyanık, 2024: 59).

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında yer alan harcamalara katılma paylarının ödeme süreleri, ilgili belediyelerin teklifi üzerine, Cumhurbaşkanlığı tarafından beş yıla kadar (peşin ödemelerde ise en fazla bir yıl süreyle) uzatılabilmekte; bu çerçevede taksitlendirme süreleri de yine Cumhurbaşkanınca belirlenebilmektedir. Cumhurbaşkanının bu yetkisini kullanması durumunda, belirlenen yeni ödeme sürelerine ilişkin olarak belediyeler, belediye meclislerinin kararı doğrultusunda ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da öngörülen tecil faizi oranını geçmemek kaydıyla gecikme faizi uygulayabilmektedir (Aydın, 2021:164).

1.1.1.4. Ücret Tarifeleri Yoluyla Alınan Gelirler

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesinde ücrete tabi işler başlığı adı altında düzenlenmiş olup ilgili maddede ilgililerin isteği doğrultusunda sunulan hizmetlerin tarifeleri belediye meclisleri tarafından belirlenmektedir (R.G. 29.05.1981 – 17354).

Belediye tarafından sunulan bir hizmetin ücretlendirilebilmesi için iki temel koşulun sağlanması gerekir. İlk olarak, ilgili hizmet için daha önce bir harç ya da katılma payı belirlenmemiş olmalıdır. İkinci olarak ise, hizmetten yararlanacak kişi veya kişilerin, ilgili hizmetin belediye tarafından gerçekleştirilmesini bizzat talep etmiş olmaları gerekir. Bu

koşullar, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesi kapsamında belirlenmiş olup, belediyelerin yalnızca özel talep üzerine sunduğu ve diğer gelir kalemleri arasında yer almayan hizmetler için ücret tahsil edebilmesine olanak tanımaktadır (Karaarslan, 2014).

1.1.1.5. Belediyelere Müze Giriş Ücretlerinden Pay Verilmesi

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu mükerrer 97'nci maddesi kapsamında, Cumhurbaşkanlığına bağlı millî saraylar hariç olmak üzere, belediyelerin görev ve sorumluluk alanı içerisinde bulunan müzelerin giriş ücretlerinden elde edilen gelirlerin %5'i belediyelere pay olarak ayrılmaktadır. Büyükşehir belediyesi bulunan illerde ise bu pay, doğrudan büyükşehir belediyesinin geliri olarak kaydedilmektedir. Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen müze ücretlerinden payın yüzde 75'i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine aktarılır. Elde edilen gelirlerden belediyelere pay verilmesi yerel yönetimlerin gelir kaynaklarının çeşitlenmesine katkı sağlamaktadır (R.G. 29.05.1981 – 17354).

1.1.2. Emlak Vergisi Kanunu'na Göre Gelirler

Belediyelerin önemli gelir kaynaklarından biri olan bina vergisi, 1970 yılında yürürlüğe giren 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu ile yasal dayanağa kavuşturulmuştur. İlgili kanunun 1'inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bu kanunun hükümleri doğrultusunda bina vergisine tabi olacağı belirtilmiştir (R.G. 11.08.1970 – 13576).

Anılan kanunun 3'üncü maddesinde bina vergisinin binanın sahibi, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binayı malik gibi elde bulunduranlar tarafından ödeneceği belirtilmiştir. Kanunun 4'üncü maddesinde bina vergisinden daima muaf olacaklar ve 5'inci maddesinde geçici olarak muaf tutulanlar maddeler halinde sayılmıştır (R.G. 11.08.1970 – 13576).

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesinde bina vergisi oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu belirtilmektedir. Bu oranın 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde %100 artırımlı olarak uygulandığı ve Cumhurbaşkanının bu oranı yarısına kadar indirmeye veya 3 katına kadar artırma yetkisi verildiği açıklanmıştır. Yapılan kanuni düzenleme ile bina vergisi oranının belirleme yetkisinin merkezi idare tarafından kullanılmakta belediyelere yetki devri yapılmamaktadır. Ayrıca büyükşehir belediyelerinin olduğu yerlerde %100 artırımlı olarak uygulanması büyük şehir belediyelerinde yer alan belediyelere daha fazla kaynak sağlanmaya çalışıldığını göstermektedir (R.G. 11.08.1970 – 13576).

Kanunun 12'nci maddesinde ise Türkiye sınırları içinde bulunan arsa ve arazilerin bu kanun hükümleri doğrultusunda arazi vergisine tabi olduğu belirtilmektedir. İlgili Kanunun 13'üncü maddesinde arazi vergisinin mükellefinin arazinin sahibi, intifa hakkını elinde bulunduran veya her ikisi de yoksa araziye malik gibi tasarruf edenlerin olduğu açıklanmıştır (R.G. 11.08.1970 – 13576).

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 18'inci maddesinde arazi vergisi oranının arazilerde binde bir, arsalarda ise binde üç olduğu belirtilmektedir. Yine bina vergisinde olduğu gibi büyükşehir belediyesinin olduğu yerlerde arazi vergisi oranları da %100 artırımlı olarak uygulanmaktadır (R.G. 11.08.1970 – 13576).

Bina ve arazi vergisi ilgili belediye tarafından eşit olarak Mart, Nisan ve Mayıs ayında birinci taksit ve Kasım ayında ikinci taksit olmak üzere tahsil edilmektedir. Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde yer alan belediyelerce toplanan emlak vergisinin tamamı ilçe belediyesi tarafından alınır. Bu gelirden büyükşehir belediyesine pay verilmemektedir.

1.1.3. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri

Belediyeler; bina, arsa ve arazi gibi taşınmaz varlıkların yanı sıra iktisadi alanda faaliyet gösteren çeşitli işletmelere de sahiptir.

Belediyeler görev ve sorumluluk alanlarında faaliyet göstermek üzere sermaye şirketi veya iktisadi işletme kurma yetkisine sahiptir. Bu yetki, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70. maddesi kapsamında düzenlenmiş olup, belediyelere yalnızca kanunla kendilerine verilmiş görev ve hizmet alanlarında şirket kurma imkânı tanınmıştır (R.G. 13.07.2005 – 25874).

Belediyelerin kurduğu iktisadi teşekküller, ürettikleri mal ve hizmetleri belirli bedeller karşılığında kullanıcılara sunmaktadır. Belediyeler sunmuş oldukları bu faaliyetlerden gelir elde edilse de asıl amaç kâr sağlamak değil, şehir yaşamına yönelik temel hizmetleri sürdürülebilir şekilde sunmaktır. Özellikle temiz su temini, kanalizasyon hizmetleri ve şehir içi ulaşım gibi hizmetler, bu kapsamda ön plana çıkmaktadır. Ayrıca belediyeler, sundukları yerel nitelikli sağlık, sosyal, kültürel ve sportif hizmetlerden faydalanan bireylerden de hizmet ücreti talep edebilmektedir (Tuna, Demir & Töremen, 2022: 149).

1.1.4. Sermaye Gelirleri

Kamu tüzel kişiliğine sahip olan belediyeler, merkezi yönetimin mülkiyetinde olmayan, kendilerine ait bina, işyeri ve arsa gibi taşınmazlara sahiptir. Bu taşınmazlar, belediye hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla kullanılabileceği gibi satılarak gelir elde edilmesi amacıyla da değerlendirilebilir. Ancak bu tür mülk gelirleri, esnek olmayan ve ekonomik

dalgalanmalardan doğrudan etkilenen gelir kalemleri oldukları için belediye bütçeleri içerisindeki oranları zamanla azalmıştır. Ayrıca Taşınmazların her zaman kısa süre içinde nakde çevrilememesi de bu gelirlerin kullanımını kısıtlamaktadır.

Belediyeler açısından taşınmazların satışı mali açıdan anlamlıdır. Taşınmaz satışlarının yapıldığı dönemlerde bütçeye kısa vadeli bir rahatlama sağlanabilmektedir. Bununla birlikte, bu tür gelirler süreklilik arz etmediği ve ekonomik dalgalanmalardan çabuk etkilendiği için, uzun vadeli mali planlamada temel bir gelir kalemi olarak değerlendirilmemektedir (Cengiz Kırkıl, 2019: 53).

1.1.5. Belediye Öz Gelirlerinin Belediyenin Toplam Gelirleri İçindeki Payı

Öz gelir, belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylar ile yurt içi ve yurt dışı kurum, kuruluş ve şahıslardan sağlanan her türlü yardım ve bağışların dışında kalan tüm gelir kalemlerini kapsamaktadır. Bu kapsamda, öz gelirler; belediyelerin kendi kaynaklarına dayalı olarak elde ettikleri temel gelir unsurlarını oluşturmaktadır.

Aşağıdaki tabloda 2022 yılı itibarıyla türlerine göre belediyelerin öz gelirlerinin toplam gelirleri içindeki payları gösterilmektedir.

Tablo 1.2 2022 Yılı Belediyelerin Türlerine Göre Öz Gelirleri (Bin TL)

Türü	Öz Gelir	Toplam Gelir	Öz Gelir/ Toplam Gelir (%)
Büyükşehir Belediyeleri	30.347.672	184.556.590	16,44
İl Belediyeleri	9.241.126	26.829.566	34,44
İlçe ve Belde Belediyeleri	83.909.455	161.703.680	51,89
Toplam	123.310.840	372.749.078	33,08

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, s.119.

Tablo 1.2’de görüldüğü üzere 2022 yılı verilerine göre Türkiye’de belediyelerin toplam öz gelirleri 123,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutar, toplam 372,7 milyar TL’lik belediye gelirlerinin yaklaşık %33’ünü oluşturmaktadır. Diğer bir ifadeyle, belediyeler toplam gelirlerinin yalnızca üçte birini kendi öz kaynaklarıyla karşılayabilmiş, geri kalan kısmı merkezi yönetim tarafından sağlanan transferler, borçlanma veya bağış ve yardım gibi diğer kaynaklar yoluyla elde edilmiştir. Bu durum, ülkemizde genel olarak belediyelerin mali özerklik düzeylerinin sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Belediyeler türlerine göre incelendiğinde il, ilçe ve belde belediyeleri bulunmaktadır. Bunlardan ilçe ve belde belediyeleri hem en yüksek öz gelire (83,9 milyar TL) sahip olup, hem de öz gelirlerinin toplam gelirlerine oranı %51,9 gibi diğer belediye türlerine göre yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir. Bu oran, ilçe ve belde belediyelerin kendi kaynaklarına daha fazla bağımlı olduklarını ve görece olarak daha yüksek bir mali özerkliğe sahip olduklarını göstermektedir. İl belediyeleri ise öz gelirlerinin toplam gelirlerine oranı %34,44 düzeyinde gerçekleşmiş ve ülke ortalamasına yakın bir seyir izlemiştir.

Büyükşehir belediyeleri ise yüksek öz gelire (30,3 milyar TL) sahip olsalar da bu gelir toplam bütçelerinin sadece %16,44'ünü karşılamaktadır. Bu oran, büyükşehir belediyelerinin önemli ölçüde merkezi yönetim transferlerine bağımlı olduğunu ve kendi gelir kaynaklarını yeterince çeşitlendiremediklerini ortaya koymaktadır.

Aşağıdaki tabloda ise 2023 yılı itibarıyla türlerine göre belediyelerin öz gelirlerinin toplam gelirleri içindeki payları gösterilmektedir.

Tablo 1.3 2023 Yılı Belediyelerin Türlerine Göre Öz Gelirleri (Bin TL)

Türü	Öz Gelir	Toplam Gelir	Öz Gelir/ Toplam Gelir(%)
Büyükşehir Belediyeleri	52.459.170	336.216.485	15,60
İl Belediyeleri	16.818.587	49.338.826	34,09
İlçe ve Belde Belediyeleri	153.960.762	297.310.288	51,78
Toplam	222.998.780	682.313.298	32,68

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, s.119.

Tablo 1.3'de görüldüğü üzere 2022 yılıyla benzer oranlara sahip olduğu görülmektedir. Belediyelerin öz gelirleri her ne kadar yıllar itibarıyla mutlak olarak artış eğiliminde gözüксе de mali özerklik düzeylerinin hâlâ sınırlı olduğunu ve merkezi bütçe kaynaklarına, borçlanma, bağış ve yardım gibi kaynaklara bağımlılıklarının devam ettiğini göstermektedir.

1.2. Belediyelerin Diğer Gelirleri

1982 Anayasası'nın 127. maddesinde belediyelerin sınırları içinde bulunan halkın yerel ve ortak ihtiyaçlarını gidermek için kurulan bir mahalli idare birimi olduğu açıklanmaktadır. İlgili maddenin devamında belediyelerin üstlendikleri görevleri yerine getirmek için görevleriyle orantılı olarak gelir kaynağı sağlanması gerektiğinden bahsedilmektedir (R.G. 18.10.1982 – Mükerrer 17863).

Türkiye’de belediyelerin gelir kaynaklarına bakıldığında kendi öz gelirlerinin toplam gelir içindeki paylarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Belediyeler kendi öz gelirleriyle üstlendikleri kamu görevleri yerine getirmekte zorlanmaktadır.

Bu durumda belediyelere farklı gelir kaynaklarına sağlanması gerekmektedir. Belediyelerin en büyük gelir kaynağını ise 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında elde edilen merkezi yönetim tarafından transfer edilen paylar oluşturmaktadır. Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan payların dışında, genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler, borçlanma yoluyla sağlanan gelirler, faizler, paylar ve cezalar, alınan bağış ve yardımlar ve alacaklardan tahsilatlar gibi gelir kaynakları da bulunmaktadır.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında yapılan transferler genel olarak belediyelerin yerleşik nüfusu, gelişmişlik endeksi, yüz ölçümü gibi kıstaslara göre yapılmaktadır. Bu durumda belirli dönemlerde geçici olarak nüfus yoğunluğu artan turizm bölgelerindeki belediyelerin yerleşik nüfusu göre dağıtılan paylardan elde edilen gelirleri ve öz gelirleri geçici olarak artan nüfusun hizmet taleplerine karşı yetersiz kaldığı görülmektedir.

1.2.1. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar

Belediyelerin en önemli gelir kaynağını 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında elde edilen merkezi yönetim payları oluşturmaktadır (Cengiz Kırkıl, 2019: 87).

Kanunun amacı il özel idareleri ve belediyelere merkezi idarenin tahsil etmiş olduğu genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paya ilişkin esasları düzenlemektedir (R.G. 15.07.2008 – 26937).

Kanunun ikinci maddesinde genel bütçe vergi gelirlerinin toplamının vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan tutarın yüzde 1,5’i büyükşehir dışındaki belediyelere ayrılmaktadır. Vergi gelirlerinin toplamının yüzde 4,5’i büyükşehir belediyelerindeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5’i de il özel idarelerinin bütçelerine merkezi idare tarafından aktarılmaktadır. Mezkûr maddenin devamında büyükşehir belediyesinin sınırları içinde yapılan merkezi bütçe vergi gelirleri tahsilatlarının toplamının 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunun (I) listede yer alan mallardan tahsil edilen ÖTV vergileri hariç olmak üzere %6’sı ve genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçe belediyelere ayrılan yüzde 4,5’inin yüzde 30’u büyükşehir belediye bütçelerine aktarılacağı açıklanmaktadır. Ayrıca

cumhurbaşkanına genel bütçeden ayrılan payların oranlarını iki katına kadar artırmaya veya yasal sınırlarına indirme yetkisi tanımlanmıştır (R.G. 15.07.2008 – 26937).

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında il özel idareleri ve belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylar Tablo 1.4’te gösterildiği gibidir.

Tablo 1.4 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Payların Oranları

Büyükşehir Dışındaki Belediyeler	Genel Bütçe Vergi Gelirleri Toplamının %1,5
Büyükşehir İlçe Belediyeleri	Genel Bütçe Vergi Gelirleri Toplamının %4,5
İl Özel İdareleri	Genel Bütçe Vergi Gelirleri Toplamının %0,5
Büyükşehir Belediyeleri	Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Yapılan Genel Bütçe Vergi Gelirleri Toplamının %6 (4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunun (I) listede yer alan mallardan tahsil edilen ÖTV vergileri hariç)
	Büyükşehir İlçe Belediyelerine genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan payın %30’u

Genel bütçe gelirlerinden ayrılan payların dağıtımının hangi kıstasa göre yapılacağı ilgili kanunun 2’nci maddesinin 5’inci fıkrasında “*Genel bütçe vergi gelirlerinden belediye ve il özel idarelerine ayrılan payların dağıtımına esas belediye ve il nüfusları, her yılın ocak ayından geçerli olmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, Türkiye İstatistik Kurumundan alınmak suretiyle, İller Bankası ve Maliye Bakanlığına bildirilir.*” açıklanmaktadır (R.G. 15.07.2008 – 26937).

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 5’inci maddesinde belediyelere ayrılan payın tahsisine ilişkin esaslar yer almaktadır. İlgili maddede belediyelere ayrılan payın; yüzde 80’lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve kalan yüzde 20’lik kısmı ise belediyelerin gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından belediyelere dağıtılacağı belirtilmiştir. Gelişmişlik endeks verilerinde Kalkınma Bakanlığı (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı) tarafından paylaşılan en son veriler esas alınır (R.G. 15.07.2008 – 26937).

Büyükşehir sınırları içinde yer alan ilçe belediyelerinin payının dağıtımında ise yüzde 90’lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10’luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılmaktadır. Hesaplanan tutardan kanunun 2’nci maddesi doğrultusunda yüzde 30’luk

büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan tutar ilçe belediyelerinin hesabına İller Bankası tarafından gönderilir (R.G. 15.07.2008 – 26937).

Son olarak büyükşehir belediyelerinin 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 2'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan yüzde 6'lık büyükşehir belediye payının yüzde 60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan yüzde 40'lık kısmının yüzde 70'i nüfusa, yüzde 30'u yüzölçümü esaslı doğrultusunda büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılacağı belirtilmiştir (R.G. 15.07.2008 – 26937).

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasına göre, en son kesinleşmiş genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının binde biri, nüfusu 10.000'in altında olan belediyelere aktarılacak üzere Maliye Bakanlığı bütçesine ayrılır. Bu ödenek, Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksit hâlinde İller Bankası aracılığıyla dağıtılmaktadır. Dağıtımın %65'i eşit olarak, %35'i ise nüfusa göre yapılır. Böylece, daha önce ölçütlere dayanmayan yardım sistemi yerini, nesnel kriterlere dayanan ve yasal zemine oturtulmuş bir mali dengeleme mekanizmasına bırakmıştır (Arıkboğa, 2016: 283; R.G. 15.07.2008 – 26937).

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrasına göre belediyelerin yatırım nitelikli projelerin hayata geçirilmesi amacıyla ihtiyaç duyduğu, Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesine konulan yardım ödeneğinin, belediyelerin isteği doğrultusunda kullanılması Cumhurbaşkanlığının iznine tabidir (R.G. 15.07.2008 – 26937).

2022 ve 2023 yılları itibarıyla belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1.5 Belediyelerin Genel Bütçe Vergi Gelirleri Üzerinden Aldıkları paylar (Bin TL)

Türü	2022 Yılı			2023 Yılı		
	GBVG Alınan Paylar	Toplam Gelir	%	GBVG Alınan Paylar	Toplam Gelir	%
Büyükşehir Belediyeleri	152.329.832	184.556.590	82,54	279.683.517	336.216.485	83,19
İl Belediyeleri	16.698.288	26.829.566	62,24	30.817.880	49.338.826	62,46
İlçe ve Belde Belediyeleri	70.634.562	161.703.680	43,68	128.677.564	297.310.288	43,28
Toplam	239.662.683	372.749.078	64,30	439.178.960	682.313.298	64,37

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, s.135.

Tablo 1.5'te görüldüğü üzere belediyelerin toplam gelirleri içindeki en büyük payın genel bütçe vergi gelirleri üzerinden ayrılan paylar oluşturmaktadır. Bu durumun yıllar itibariyle yaklaşık aynı düzeylerde devam ettiği tabloda açıkça görülmektedir.

Sonuç olarak tablo 1.5'te yer alan veriler aslında belediyelerin mahalli, müşterek ve zorunlu nitelikteki kamu hizmetlerine olan talebi karşılamak için öz gelirlerinin yetersiz olduğunu ve bu talepleri karşılamak için merkezi idareden gelecek transferlere yüksek oranda bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır.

1.2.2. Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Ödemeler

Genel ve özel bütçeli idarelerden belediyelere yapılan ödemeler, söz konusu idarelerin faaliyet alanları ile ilgili konularda belediyelere destek sağlamak amacıyla, kendi bütçelerinde ayırdıkları ödenekler üzerinden gerçekleştirilen aktarımlardır. Bu tür mali yardımlar hem genel hem de özel amaçlı olabilir. Özellikle Toplu Konut İdaresi (TOKİ), Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi kurumlar tarafından, farklı hizmet alanlarında belediyelere çeşitli düzeylerde mali destek sağlanmaktadır (Çetinkaya & Demirbaş, 2010: 9).

1.2.3. Borçlanma Yoluyla Sağlanan Gelirler

Borçlanma genel olarak bakıldığında belediye için bir gelir kaynağı sağlama yöntemi değil belediyelerin kamu yararı gözettiği projeler için finansman kaynağı sağlayarak bu projelerin daha erken zamanda hayata geçirilmesini sağlamaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68. maddesi, belediyelerin borçlanma yetkisini ayrıntılı bir şekilde düzenlemektedir. Buna göre, belediyeler sadece yatırım programlarında yer alan projeleri finanse etmek amacıyla dış borçlanma yapabilir. Bu borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde yürütülür (R.G. 13.07.2005 – 25874).

İller Bankası'ndan alınacak yatırım ve nakit krediler için belediyeler, geri ödeme planı hazırlamak ve bunu İller Bankası'na sunmakla yükümlüdür. Banka, ödeme planı yeterli bulmazsa kredi talebini reddedebilir. Ayrıca tahvil ihracı da yalnızca yatırım programına dâhil projelerin finansmanı için mümkündür ve ilgili mevzuatla belirlenmiş usullere tabidir.

Belediyelerin, bağlı kuruluşlarının ve bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları hisselerin şirketlerin iç ve dış borç stoku (faiz dâhil), en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılmış tutarını geçemez. Büyükşehir belediyelerinde bu oran bir buçuk kat olarak uygulanır.

Yıl içinde bu sınırların %10'unu aşmayan borçlanmalar belediye meclisi kararıyla; %10'u aşan borçlanmalar ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın onayı ile mümkündür (R.G. 13.07.2005 – 25874).

Bazı özel durumlar bu sınırların dışında tutulmuştur. Örneğin; ileri teknoloji gerektiren altyapı yatırımları için Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeler, Avrupa Birliği mali iş birliği projeleri, SUKAP (Su, Kanalizasyon ve Altyapı Projesi) kapsamındaki borçlanmalar ile çok taraflı yatırım ve kalkınma bankalarından sağlanan kaynaklar bu borç sınırlarına dâhil edilmemektedir (R.G. 13.07.2005 – 25874).

1.2.4. Faizler, Paylar ve Cezalar

Belediyeler, beldenin ve belde halkının sağlık, esenlik ve refahını sağlamak, ayrıca kamu düzeni ve güvenliğini korumak amacıyla, kanunların kendilerine tanıdığı yetkiler çerçevesinde çeşitli yasaklar koyma ve bu yasaklara aykırı hareket eden kişilere ceza uygulama yetkisine sahiptir. Bu çerçevede uygulanan para cezaları, çoğunlukla sağlık, kamu düzeni ve çevre gibi alanlarda konulan kurallara uyulmaması nedeniyle verilmektedir.

Bu cezalar;

- Belediye yasaklarına aykırı davranışlara yönelik idari para cezaları,
- Özel kanunlarla öngörülen para cezaları,
- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında verilen cezalar gibi çeşitli yasal dayanaklara sahiptir.

Para cezalarının temel amacı her ne kadar gelir elde etmek olmasa da uygulama sonucunda belediye bütçesine kaynak sağladıkları için yerel gelirler arasında sayılmaktadır (Tuna, Demir & Töremen, 2022: 150).

Pay gelirleri; genel bütçe vergi gelirlerinden vergi iadeleri düşüldükten sonra ayrılan paylar, vergi ve harç gelirleri üzerinden alınan paylar, kamu harcamalarına katılma payları, yönetim giderlerine katılma payları, müze giriş ücretleri gibi belediyelere ait paylardan oluşan gelirlerden oluşmaktadır (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, 2024: 127).

2022 ve 2023 yılları itibarıyla belediye türlerine göre faizler, paylar ve cezaların toplam gelirler içindeki payı aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.6 Faizler, Paylar ve Cezaların Toplam Gelir İçindeki Payı (Bin TL)

Türü	2022 Yılı			2023 Yılı		
	Faizler, Paylar ve Cezalar	Toplam Gelir	%	Faizler, Paylar ve Cezalar	Toplam Gelir	%
Büyükşehir Belediyeleri	159.603.590	184.556.590	86,48	290.970.561	336.216.485	86,54
İl Belediyeleri	17.812.622	26.829.566	66,39	32.816.268	49.338.826	66,51
İlçe ve Belde Belediyeleri	83.598.650	161.703.680	51,70	151.165.072	297.310.288	50,84
Toplam	260.827.450	372.749.078	69,97	474.712.161	682.313.298	69,57

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, s.128.

Tablo 1.6’da görüldüğü üzere; belediyelerin gelir yapısı incelendiğinde, en yüksek payın faiz, pay ve ceza gelirlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu durumun temel nedeni, genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar, vergi ve harç gelirlerinden alınan paylar gibi gelir kalemlerinin bu gelir grubu altında sınıflandırılmasıdır (Cengiz Kırkıl, 2019: 87).

1.2.5. Alınan Bağış ve Yardımlar

Belediyelerin, kendilerine kanunla verilmiş görev ve sorumlulukları yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları mali kaynakların tümünün mevcut gelir kalemleriyle karşılandığını söylemek gerçekçi değildir. Özellikle büyük ölçekli yatırım ve sosyal hizmet projeleri söz konusu olduğunda, belediye bütçeleri önemli ölçüde yetersiz kalabilmektedir. Bu durum, belediyeleri alternatif finansman kaynakları arayışına yöneltmektedir. Bu çerçevede, kişi ve kurumların gönüllülük esasına dayalı olarak yaptıkları bağış ve yardımlar ile sponsorluk destekleri, belediyelerin ek kaynak ihtiyacının karşılanmasında öne çıkan araçlardan biri haline gelmiştir. Bu kapsamda, kamu yararına faaliyet gösteren belediyelere yönelik bağış ve sponsorluk destekleri, vergi mevzuatında yer alan özel hükümler çerçevesinde teşvik edilmektedir. Özellikle gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, belirli koşullar altında yaptıkları bağış ve yardımları vergi matrahlarından indirebilmekte ve bu sayede hem sosyal sorumluluklarını yerine getirmekte hem de vergi avantajı sağlamaktadır. Bu durum, belediyelerin yürüttüğü eğitim, sağlık, çevre, bilimsel araştırma ve Ar-Ge faaliyetleri gibi toplumsal öneme sahip projelere özel sektör kaynaklarının yönlendirilmesini kolaylaştırmaktadır (Taşyürek, 2012).

Belediyelerin bağış ve yardım kabul etme yetkisine sahip olup olmadıkları konusu üzerinde durulması gereken önemli hususlardan biridir. 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’nun 3. maddesi uyarınca; kamu yararına uygun olarak, amaçlarını gerçekleştirmek,

muhtaç kimselere yardım sağlamak ya da kamu hizmetlerinden bir veya birkaçının yerine getirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, gerçek kişiler, dernekler, vakıflar, spor kulüpleri, gazeteler ve dergiler gibi bazı kişi ve kuruluşlara yardım toplama yetkisi tanınmıştır. Bu kapsamda, yardım toplayabilecek kişi ve kuruluşlar sınırlı olarak sayılmıştır. Diğer taraftan, belediyelerin gelir kaynakları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 59'uncu maddesinde düzenlenmiş olup, aynı maddenin g bendinde “*bağışlar*” açıkça gelir unsuru olarak belirtilmiştir. Benzer şekilde, büyükşehir belediyelerinin gelirleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesinde hükme bağlanmış; maddenin n bendinde ise “*şartlı ve şartsız bağışlar*” büyükşehir belediyesinin gelir kalemleri arasında sayılmıştır. Bu düzenlemeler çerçevesinde değerlendirildiğinde, belediyelerin yardım toplama ve bağış kabul etme yetkisine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, belediyelere yapılan bağış ve yardımlar; Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesinin 4'üncü fıkrası ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının c bendi kapsamında değerlendirilmektedir. Söz konusu bağış ve yardımların makbuz karşılığı yapılması şartıyla, beyan edilen kazançtan indirim konusu yapılabilmesi mümkündür (İnan, Bilen & Güler, 2020: 95-96).

5520 sayılı Kurumlar vergisi kanunun 10'uncu maddesinin c bendi kapsamında; belediyelere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların, ilgili yıl içerisinde elde edilen kurum kazancının %5'ine kadar olan kısmı kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilmektedir. İlgili maddenin ç bendi uyarınca ise, belediyelere yapılan sağlık kurumu, en az 100 yatak (kalkınmada öncelikli bölgelerde en az 50 yatak) kapasitesine sahip öğrenci yurtları, çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, huzurevleri, bakım ve rehabilitasyon merkezleri için yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası amacıyla gerçekleştirilen her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar ile hâlihazırda faaliyet gösteren bu tesislerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla yapılan tüm bağış ve yardımların tamamı, vergi matrahından indirilebilecek harcamalar arasında değerlendirilmektedir (R.G. 21.06.2006– 26205).

1.2.6. Alacaklardan Tahsilatlar

Alacaklardan yapılan tahsilâtlar, genel bütçeli idareler, mahalli idareler ve diğer yurt içi kaynaklardan doğan alacakların ilgili belediyeler tarafından tahsil edilmesiyle oluşmaktadır. Tablo 1.7'de görüldüğü üzere bu gelirler belediyelerin toplam gelir içindeki payı yok denecek kadar azdır.

Tablo 1.7 Alacaklardan Tahsilatların Belediyelerin Toplam Gelir İçindeki Payı (Bin TL)

Türü	2022 Yılı			2023 Yılı		
	Alacaklardan Tahsilatlar	Toplam Gelir	%	Alacaklardan Tahsilatlar	Toplam Gelir	%
Büyükşehir Belediyeleri	593.017	184.556.590	0,32	835.167	336.216.485	0,25
İl Belediyeleri	0	26.829.566	0,00	0	49.338.826	0,00
İlçe ve Belde Belediyeleri	21.137	161.703.680	0,01	20.329	297.310.288	0,01
Toplam*	614.154	372.749.078	0,16	855.496	682.313.298	0,13

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, s.132.

1.3. Belediyelerin Bütçe Gerçekleşmeleri

Belediyelerin sınırları içerisinde yer alan yöre halkının mahalli müşterek nitelikli ihtiyaçlarının karşılamak için kaynaklarının yeterli olup olmadığının en önemli göstergesi belediyelerin bütçe gerçekleştirmeleridir. Çalışmamızda Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanan 2022, 2023 ve 2024 yıllarının belediyelerin bütçe dengeleri esas alınarak bütçe gerçekleştirmeleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.3.1. Belediyelerin 2022 Yılı Bütçe Dengesi

Tablo 1.8’de gösterildiği üzere belediyelerin 2022 yılına ilişkin gelir ve gider kalemlerine ait tutarlar ve bütçe dengesi aşağıdaki gibidir.

Tablo 1.8 2022 Yılı Belediyelerin Bütçe Dengesi (BİN TL)

	Ocak-Mart	Nisan-Haziran	Temmuz-Eylül	Ekim-Aralık	Toplam
Harcamalar	57.202.064	82.219.342	111.041.331	147.026.517	397.489.254
Personel Giderleri	7.154.761	7.568.203	10.417.096	9.665.770	34.805.830
SGK Devlet Primi	1.038.948	1.149.246	1.478.288	1.455.647	5.122.129
Mal ve Hizmet Alımları	25.123.853	38.246.119	47.306.286	65.336.582	176.012.840
Faiz Harcamaları	2.112.244	2.527.968	2.049.074	2.858.301	9.547.587
Cari Transferler	5.249.718	6.035.523	6.781.799	8.103.363	26.170.403
Sermaye Giderleri	12.772.905	23.488.608	38.840.753	55.504.502	130.606.768
Sermaye Transferleri	1.510.876	2.171.115	2.972.310	2.904.640	9.558.941
Borç Verme	2.238.759	1.032.560	1.195.725	1.197.711	5.664.755
Gelirler	65.495.815	87.080.690	96.445.909	123.726.664	372.749.078
Vergi Gelirleri	5.122.345	12.455.280	6.520.615	14.120.775	38.219.015

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.640.146	6.572.550	8.245.545	11.903.745	31.361.986
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	825.153	1.402.596	2.381.379	5.166.427	9.775.555
Faizler, Paylar ve Cezalar	50.017.235	59.410.905	71.191.497	80.207.813	260.827.450
Sermaye Gelirleri	4.775.652	7.154.459	8.041.901	11.978.907	31.950.919
Alacaklardan Tahsilatlar	115.284	84.900	64.972	348.998	614.154
Bütçe Dengesi	8.293.751	4.861.348	-14.595.422	-23.299.853	-24.740.176

Kaynak: <https://muhasebat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri>, HMB, (erişim tarihi: 20.04.2025)

Belediyelerin tablo 1.8’de yer alan 2022 yılı bütçe dengesi verileri incelendiğinde, toplam harcamaların yıl boyunca 397,4 milyar TL olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bütçenin büyük bir kısmı cari nitelikteki harcamalara ayrılmış olup belediyelerin gelirlerinin önemli bir bölümü zorunlu giderleri karşılamaya yönelmiştir.

Harcamalar içinde en büyük payı, yaklaşık 176 milyar TL ile mal ve hizmet alımları oluşturmaktadır. Bu kalem, toplam harcamaların yaklaşık yüzde 44’ünü kapsamaktadır ve belediyelerin altyapı, temizlik, ulaştırma, sosyal yardım ve diğer yerel hizmet faaliyetlerini finanse etmiş olabileceğini göstermektedir. Bu tür giderler, yerel hizmet kalitesini ve halkın yaşam standartlarını doğrudan etkileyen harcamalardır.

Personel giderleri, yıl boyunca yaklaşık 34,8 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiş ve bu da toplam harcamaların yaklaşık yüzde 8,7’sine tekabül etmiştir. Belediyelerde istihdam edilen personelin maaş ve özlük haklarına yönelik bu harcamalar, kamu hizmetlerinin yönetimi açısından temel bir unsurdur. Sosyal güvenlik kurumlarına ödenen devlet primleri de yaklaşık 5,1 milyar TL olarak kaydedilmiş, personel giderleriyle birlikte değerlendirildiğinde belediyelere toplamda 40 milyar TL’ye yaklaşan sabit bir personel yükü ortaya çıkmaktadır.

Yıl boyunca harcamalar çeyrekler bazında incelendiğinde istikrarlı bir artış eğilimi görülmektedir. Harcamaların ilk çeyrekte yaklaşık 57 milyar TL seviyesinde gerçekleşirken, yılın son çeyreğinde bu tutarın yaklaşık 147 milyar TL’ye yükseldiği görülmektedir. Bu durum, yılsonuna doğru hizmet yoğunluğunun ve mali yükümlülüklerin artma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

1.3.2. Belediyelerin 2023 Yılı Bütçe Dengesi

Tablo 1.9’da gösterildiği üzere belediyelerin 2023 yılına ilişkin gelir ve gider kalemlerine ait tutarlar ve bütçe dengesi aşağıdaki gibidir.

Tablo 1.9 2023 Yılı Belediyelerin Bütçe Dengesi (BİN TL)

	Ocak-Mart	Nisan-Haziran	Temmuz-Eylül	Ekim-Aralık	Toplam
Harcamalar	129.140.869	156.695.707	203.683.324	279.309.074	768.828.974
Personel Giderleri	15.336.483	16.336.425	21.490.585	18.175.186	71.338.680
SGK Devlet Primi	1.994.322	2.011.172	2.312.782	2.238.593	8.556.868
Mal ve Hizmet Alımları	55.393.296	74.096.998	93.176.204	130.744.253	353.410.751
Faiz Harcamaları	2.414.321	3.373.791	4.271.870	6.810.075	16.870.057
Cari Transferler	12.462.117	10.622.282	10.459.819	14.655.392	48.199.611
Sermaye Giderleri	35.458.688	45.190.297	65.050.088	99.432.339	245.131.412
Sermaye Transferleri	4.231.562	3.345.505	4.296.551	4.149.794	16.023.412
Borç Verme	1.850.080	1.719.237	2.625.426	3.103.442	9.298.185
Gelirler	115.661.215	143.230.822	187.053.072	236.368.188	682.313.298
Vergi Gelirleri	8.914.203	20.705.876	10.976.180	20.478.502	61.074.761
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	10.444.917	10.925.928	14.876.193	20.672.098	56.919.136
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	3.860.961	5.510.169	3.877.472	6.886.956	20.135.558
Faizler, Paylar ve Cezalar	82.556.653	90.826.076	138.092.947	163.236.484	474.712.161
Sermaye Gelirleri	9.664.217	15.177.385	19.081.579	24.693.005	68.616.186
Alacaklardan Tahsilatlar	220.265	85.387	148.701	401.143	855.496
Bütçe Dengesi	-13.479.654	-13.464.885	-16.630.251	-42.940.886	-86.515.676

Kaynak: <https://muhasibat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri>, HMB, (erişim tarihi: 20.04.2025)

Belediyelerin tablo 1.9’da yer alan 2023 yılı bütçe dengesi verileri incelendiğinde, belediyelerin toplam harcamalarının yıl boyunca 768,8 milyar TL seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Harcama dağılımı, belediyelerin bütçesinin büyük ölçüde cari giderlere yönlendiğini ve özellikle mal ve hizmet alımları, sermaye giderleri ile personel harcamaları gibi kalemlerin bütçede öncelikli olarak yer tuttuğunu göstermektedir.

Yıl boyunca yapılan harcamaların yaklaşık yüzde 46’sı (353,4 milyar TL) mal ve hizmet alımlarına ayrılmıştır. Bu kalem, belediyelerin yerel hizmet üretim süreçlerinin örneğin altyapı, temizlik, ulaştırma, sosyal hizmetler ve benzerlerinin finansmanında belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca mal ve hizmet alımları her çeyrekte artış göstererek belediyelerin mahalli ve müşterek nitelikte büyüyen hizmet taleplerine yanıt verme çabasını göstermiştir.

Personel giderleri toplamda 71,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, belediye harcamalarının yaklaşık yüzde 9,28’ine tekabül etmektedir. Personel harcamaları çeyrekler itibarıyla görece dengeli seyretmiş, ancak üçüncü çeyrekte (Temmuz-Eylül) artış göstermiştir.

Bu artış, sezonluk işçi istihdamı veya hizmet yoğunluğunun arttığı dönemlere bağlı olarak açıklanabilir.

Yıl boyunca belediyelerin faiz harcamalarında gözlenen artış, bu kurumların ya borçlanmaya daha fazla yöneldiğini ya da mevcut borç yükümlülüklerinin bütçelerinde giderek daha büyük bir pay almaya başladığını göstermektedir

1.3.3. Belediyelerin 2024 Yılı Bütçe Dengesi

Tablo 1.10'da gösterildiği üzere belediyelerin 2024 yılına ilişkin gelir ve gider kalemlerine ait tutarlar ve bütçe dengesi aşağıdaki gibidir. Ekim-Aralık dönemi yayımlanmadığı için tabloya alınmamış ve 2024 yılı değerlendirmesi ilk üç dönem üzerinden yapılmıştır.

Tablo 1.10 2024 Yılı Belediyelerin Bütçe Dengesi (BİN TL)

	Ocak-Mart	Nisan-Haziran	Temmuz-Eylül	Toplam
Harcamalar	296.292.190	266.763.295	311.411.772	874.467.256
Personel Giderleri	32.605.509	31.604.675	38.308.245	102.518.429
SGK Devlet Primi	3.607.178	3.791.376	4.084.842	11.483.397
Mal ve Hizmet Alımları	125.397.544	136.462.235	156.700.221	418.559.999
Faiz Harcamaları	8.796.500	11.466.267	11.627.332	31.890.099
Cari Transferler	26.555.473	15.535.907	18.611.926	60.703.306
Sermaye Giderleri	87.825.808	59.056.236	69.792.813	216.674.857
Sermaye Transferleri	7.834.882	5.682.897	5.016.412	18.534.191
Borç Verme	3.669.295	3.163.702	7.269.982	14.102.979
Gelirler	229.899.667	242.973.637	277.219.194	750.092.498
Vergi Gelirleri	12.612.256	27.442.259	14.668.250	54.722.765
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.755.813	19.554.166	25.450.285	62.760.263
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	6.640.421	3.214.100	5.977.140	15.831.662
Faizler, Paylar ve Cezalar	171.644.167	182.564.332	215.065.024	569.273.524
Sermaye Gelirleri	20.533.874	9.707.038	15.413.378	45.654.291
Alacaklardan Tahsilatlar	713.135	491.742	645.116	1.849.994
Bütçe Dengesi	-66.392.523	-23.789.657	-34.192.578	-124.374.758

Kaynak: <https://muhasibat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri>, HMB, (erişim tarihi: 20.04.2025)

Belediyelerin tablo 1.10'da yer alan 2024 yılı bütçe dengesi verileri incelendiğinde, belediyelerin harcamalarının büyük ölçüde cari giderlerden oluştuğu görülmektedir. Özellikle

personel giderleri, mal ve hizmet alımları ve sermaye giderleri toplam bütçe harcamaları içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Yılın ilk üç çeyreğinde toplam harcamalar 874 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiş olup bu miktarın yaklaşık yarısı mal ve hizmet alımlarına yöneltilmiştir. Bu harcama kaleminin yüksek olması aslında belediyelerin faaliyet alanlarının genişliği ve artan hizmet taleplerine yanıt vermeye çalıştığını göstermektedir.

Personel giderleri ise 102 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiş olup toplam harcamalar içinde önemli bir paya sahiptir. Bu durum, belediyelerin personel istihdamı ve maaş ödemeleri konusunda ciddi bir kaynak ayırdığını göstermektedir.

Öte yandan, faiz harcamalarının da dönemler itibariyle istikrarlı bir artış göstermesi, belediyelerin borçlanma düzeylerinin yükseldiğine işaret etmektedir. Bu tür finansman giderleri, özellikle uzun vadeli ekonomik sürdürülebilirlik açısından izlenmesi gereken bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde belediyelerin harcama yapısının ağırlıklı olarak zorunlu ve süreklilik arz eden giderler oluşturmaktadır. Bu durum, belediye bütçesinden yatırım harcamalarına ayrılacak payı sınırlamakta ve bütçede esneklik alanını daraltmaktadır. Ayrıca bütçe dengesi her dönemde açık vermektedir. Bu durumda belediyelerin kaynaklarının belediyelerin zorunlu ve sürekli olan harcamalarını karşılamada dahi yetersiz kaldığı göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KONAKLAMA VERGİSİNİN DÜNYADA UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Dünya genelinde konaklama vergisine bakış açısı ülkelerin kendi turizm politikası, ekonomik hedef ve bölgesel ihtiyaç durumlarına göre değişiklik göstermektedir. Konaklama vergisine yönelik genel eğilimleri incelediğimizde bazı başlıklar öne çıkmaktadır. Konaklama vergisi yerel yönetimlerin bütçelerine katkı sağlamak için kullanılmaktadır, altyapı kanalizasyon çevre bakımı ve düzenleme projeleri gibi çalışmalarla belediyeçilik hizmetlerine destek sağlamaktadır. Özellikle Avrupa’da turizm altyapısını geliştirme ve tanıtım faaliyetlerini finanse etme turizm bölgelerinin korunması ve bakımı için tahsis edilmektedir. Bazı ülkelerde ise söz konusu vergiyi çevresel sürdürülebilirlik projeleri gibi doğal alanların korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar için kullanırlar.

Son yıllarda, konaklama vergisi; çevresel, tarihî ve sosyal etkilerin yoğun şekilde hissedildiği bölgelerde, aşırı turizmin yönetilmesi ve özellikle kontrol altına alınması için bir politika aracı olarak gündeme gelmiştir. Bu tür vergiler, kentte sunulan altyapı, kamu hizmetleri ve güvenlik gibi olanakların artan turist baskısıyla sürdürülebilirliğini sağlamak, aynı zamanda şehirde sınırlı harcama yapan turist gruplarını caydırmak için kullanılabilecek stratejik bir mali enstrüman olarak değerlendirilmektedir (McCartney, 2019’ dan akt. Tekin & Say, 2025: 909).

Bu bölümde karşılaştırmalı analiz amacıyla seçilmiş bazı ülkelerde konaklama vergisinin uygulanma biçimleri ülke bazında özetlenmiştir.

2.1. Japonya

Tokyo’da, 2002 yılından bu yana konaklama vergisi (宿泊税, *shukuhaku-zei*) uygulanmakta olup Japonya’nın konaklama vergisini uygulayan ilk bölgesi olma özelliğine sahiptir. Tokyo da bu vergi konaklama tesislerinde kalan ziyaretçilerden gecelik kişi başı maktu tutar üzerinden tahsil edilmektedir. Tokyo’nun bu konuda öncü olmasının ardından, Japonya’nın ikinci büyük şehri olan Osaka, 2017 yılında konaklama vergisini hayata geçirmiştir. Kyoto ise 1 Ekim 2018 tarihinde bu vergiyi uygulamaya başlamıştır. Her üç şehirde de özel konaklama yerleri bu vergi kapsamına dâhildir. Bu uygulama, şehirlerin turizmle bağlantılı hizmetlerin finansmanını sağlama amacını taşımaktadır (Matcha, 2025).

Tablo 2.1 Tokyo, Osaka ve Kyoto'da Tahsil Edilen Konaklama Vergisi Tutarları

	Konaklama Ücreti (Kişi başı, vergi hariç)	Vergi Miktarı
Tokyo	10.000 yen'in altında	Vergi yok
	10.000 – 15.000 yen	100 yen
	15.000 yen'den fazla	200 yen
Osaka	7.000 yen'in altında	Vergi yok
	7.000 – 15.000 yen	100 yen
	15.000 – 20.000 yen	200 yen
	20.000 yen'den fazla	300 yen
Kyoto	20.000 yen'in altında	200 yen
	20.000 – 50.000 yen	500 yen
	50.000 yen	1.000 yen

Kaynak: <https://matcha-jp.com/en/9362> (erişim tarihi:06.04.2025)

Tokyo'daki otellerde, 10.000 yen ile 15.000 yen arasında oda fiyatlarına sahip konaklamalar için kişi başı gecelik 100 yen (yaklaşık 0,70 \$), 15.000 yen üzerindeki odalar için ise gecelik 200 yen tutarında konaklama vergisi alınmaktadır. Bu vergiden elde edilen gelir, şehirde turizmle ilgili hizmetleri finanse etmek için kullanılmaktadır. Özellikle ücretsiz halka açık kablosuz ağ (Wi-Fi'nin) bakımı ve turizm bilgi merkezlerinin işletilmesi gibi masraflar bu gelirlerle karşılanmaktadır. Bu uygulama, Tokyo'nun turistik altyapısının sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Japonya'da konaklama vergisi belediyelere ait bir vergi olarak görüldüğü için her şehir konaklama vergisi ücretlerini bağımsız olarak belirlemekte bazı belediyeler konaklama vergisini ilk uygulayan şehir olan Tokyo'dan daha yüksek sabit ücretler benimsemiştir. Japonya'da konaklama vergisi uygulamaları arasında istisnai bir örnek teşkil eden Hokkaido'da bulunan Kutchan kasabası, popüler kayak merkezi Niseko'ya ev sahipliği yapmasıyla bilinir. Konaklamaya dayalı harcamalara göre yüzdelik bir vergi oranı belirleyen Kutchan'da uygulanan konaklama vergisi, oda ücretinin (yemek masrafları veya tüketim vergisi hariç) toplam bedelinin %2'si oranında tahsil edilmektedir. Bu uygulama, konaklama hizmetlerinin maliyetine orantılı bir şekilde vergi alınmasını sağlayarak, özellikle lüks turizm tesislerinden elde edilen kamu gelirlerinin artırılmasına katkıda bulunur (Kyodo News, 2023).

Bu vergi modelini uygulayan Osaka, Fukuoka, Kyoto, Tokyo gibi büyükşehirlerin yanı sıra 2020 mali yılına kadar bu tür vergileri uygulayan yerel yönetim sayısı yalnızca sekiz ile sınırlı kalmıştır. Bunun temel sebebinin vergi koyma yetkisinin yerel meclislerde olması, turizm sektöründen gelebilecek ekonomik tepkiler ve merkezi hükümetin doğrudan yönlendirici bir mevzuat sunmamasına bağlı olduğu bilinmektedir (The Japan Times, 2024).

Japonya’da giderek artan sayıda yerel yönetimin, pandemi sonrası turizm patlamasından faydalanmak amacıyla konaklama vergisi uygulanmayan bölgelerde de vergiyi faaliyete koymayı planladığı belirtilmiştir. Ocak ayında yapılan bir Asahi Shimbun anketine göre, 14 yerel meclis, 2025 mali yılında veya sonrasında bu vergileri uygulamak için yönetmelikleri onaylamıştır. Örneğin, Hokkaido eyaleti, 2026 mali yılında başlayarak konaklama fiyatına bağlı olarak gecelik 100 ila 500 yen arasında bir vergi koyarak yıllık 4,5 milyar yen (yaklaşık 30 milyon \$) toplamayı planlamaktadır. Turist çekme ve bölgesel kalkınmayı teşvik etme yönündeki çabaların sıklıkla ciddi mali kısıtlarla karşılaştığı günümüzde, yerel yönetimler, konaklama vergisi gelirlerini turizm politikalarının uygulanmasını destekleyen mali bir araç olarak kullanmayı hedeflemektedir (The Asahi Shimbun, 2025; The Japan Times, 2024).

2.2. Fransa

1910 yılında çıkarılan bir yasa ile 'Taxe de Sejour' adlı bir turizm vergisi uygulanmaktadır. Belediyelerin turist ağırlamayı teşvik etmek için yaptığı harcamalar sonucu ortaya çıkmıştır. Başlangıçta bu vergi yalnızca sınıflandırılmış turizm tesisleri tarafından uygulanabiliyordu. Ancak yıllar içinde, 1985'te dağ belediyelerine, 1986'da kıyı belediyelerine, 1988'de turistik tanıtım faaliyetleri yürüten belediyelere ve 1995'te doğal alanları koruma ve yönetme çalışmalarını üstlenen belediyelere bu vergiyi uygulama imkânı tanınmıştır. Son olarak, 1999 yılında, belediyelerin koşullarını dikkate alan kamusal belediyeler arası iş birliği kuruluşları turist vergisini uygulama olanağına sahip olmuştur (impots.gouv.fr, 2016).

Fransa’da, turizm faaliyetlerinden kaynaklanan masrafları karşılamak, turizm odaklı hizmetlerin kalitesini yükseltmek ve turistik tesisler ile kamuya açık alanların kullanımını sürdürülebilir şekilde iyileştirmek amacıyla toplanan konaklama vergisi, belediye bütçelerine gelir olarak aktarılmaktadır (Uçar & Ayrancı, 2021: 358).

Bu vergi, kişi başına gecelik 0,20 € ile 4,20 € arasında değişen tutarlarda tahsil edilmektedir. Tıpkı İtalya’da olduğu gibi, Fransa’da da bu turizm vergisi belediyelere tahsis edilmiştir. Verginin belediyelere tahsis edilmesindeki temel amaç, yerel yönetimlerin turizm nedeniyle artan altyapı ve üstyapı gibi çeşitli masraflarını doğrudan karşılayabilmelerini sağlamaktır. Fransa’da uygulanan turizm vergisi, hem ulusal düzeyde belirlenen genel çerçevelerle hem de yerel düzeydeki kararlarla şekillenmektedir. Vergi oranları, ilgili belediyelerin belediye meclisleri ile Belediyeler Arası İş birliği Kurumu tarafından belirlenmektedir. Bu yapı sayesinde vergi uygulaması, yerel ihtiyaç ve koşullara göre esnek bir biçimde düzenlenebilmektedir. Turizm vergisi, konaklama türüne (örneğin otel, mobilyalı apartman, kamp alanı vb.) ve bu konaklama yerlerinin sınıflandırmalarına göre farklılaşmakta;

kişi başına ve gecelik olarak hesaplanmaktadır. Buna ek olarak, Fransa Ekonomi ve Finans Bakanlığı tarafından merkezi düzeyde turizm vergisine %10 oranında ek vergi uygulanması da mümkündür. Bu durum, merkezi yönetimin yerel vergilendirme politikalarına müdahale edebileceği alanlardan biri olarak dikkat çekmektedir. Öte yandan, vergi uygulamasında bazı istisnai muafiyet durumları da mevcuttur. Tıpkı İtalya'da olduğu gibi, 18 yaş altındaki bireyler turizm vergisinden muaftır. Ayrıca geçici olarak konaklayanlar, mevsimlik işçiler ve kirası belediye meclisi tarafından belirlenen alt sınırın altında olan konaklama yerlerinde kalan kişiler de turizm vergisine tabi tutulmamaktadır (Kızıltoprak, 2022: 15-16).

Fransa'da uygulanan turist vergisi (taxe de séjour), konaklama türüne ve tesisin sınıflandırmasına (sınıflandırılmamıştan beş yıldıza kadar) göre kişi başı ve gecelik olarak hesaplanmaktadır. Bu verginin miktarı, tesisin kapasitesine göre de değişmekte olup, birkaç sent ile birkaç avro arasında farklılık gösterebilmektedir. Vergi oranlarında esneklik sağlanmakta ve bu oranlar belirli dönemlerde, özellikle büyük ölçekli etkinlikler öncesinde veya sırasında artırılabilir. Bu duruma örnek olarak 2024 Paris Olimpiyat Oyunları verilebilir. Olimpiyatlar süresince, artan turistik talep ve şehir altyapısı üzerindeki baskı göz önüne alınarak, turist vergilerinde ciddi artışlar yapılmıştır.

Normal dönemlerde Paris'teki turist vergileri:

- 3, 4 veya 5 yıldızlı kamp alanlarında: **0,60 €**
- 2 yıldızlı otellerde: **1,00 €**
- Lüks otellerde (örneğin saray kategorisindekilerde): **4,60 €**

Olimpiyat döneminde bu vergiler üç katına çıkarılmış ve 1 Ocak 2024 itibarıyla şu şekilde güncellenmiştir:

- 3, 4 veya 5 yıldızlı kamp alanlarında: **1,95 €**
- 2 yıldızlı otellerde: **3,25 €**
- Saray kategorisindeki otellerde: **14,95 €**

Bu artıştan elde edilen gelir, Paris'in turistik altyapısını geliştirme ve kente gelen ziyaretçilerin yanı sıra yerel halkın da yaşam kalitesini artırmaya yönelik projelerin finansmanında kullanılmaktadır. Bu projeler arasında toplu taşımacılığın geliştirilmesi, kentsel alanların iyileştirilmesi, spor ve kültür tesislerinin modernizasyonu ve güvenlik hizmetlerinin güçlendirilmesi gibi çalışmalar yer almaktadır (Etoiles De France, 2024).

2.3. Almanya

2000’li yılların ortalarından itibaren Berlin, Hamburg, Köln gibi büyük şehirler ve diğer bazı Alman belediyeleri, konaklama vergisi uygulamalarını başlatmıştır. Belediyeler, uyguladıkları vergilere Kültür Vergisi (Culture Tax – Kulturförderabgabe) ve Yatak Vergisi (Bed Tax – Bettensteuer) gibi farklı isimler vermiştir (Bozdoğanoglu 2013:135). Bu vergilerden elde edilen gelirler, turizmi doğrudan desteklemek amacıyla ayrılmak yerine, genellikle genel belediye bütçesine aktarılmaktadır. Şehir bütçelerindeki mali baskılar nedeniyle, elde edilen gelirlerin büyük bölümü genel harcamalara yönlendirilmektedir. Verginin yasal mükellefi kimi zaman konaklayan kişi, kimi zaman ise konaklama sağlayıcı olup, çoğu şehirde otellerin vergiyi müşteriden tahsil etmesi zorunludur. Ancak bazı belediyelerde bu konuda işletmelere takdir yetkisi tanınmıştır. Her iki durumda da verginin ödenmesi ve vergi dairesine aktarılması yükümlülüğü konaklama sağlayıcılarına aittir (Hotrec, 2025).

2010 yılından itibaren Almanya’da otel konaklamaları, standart %19 KDV oranı yerine %7 oranında indirimli vergiye tabi tutulmuştur. Bu vergi indiriminin yarattığı gelir kaybını telafi etmek amacıyla, birçok şehir ve belediye kendi inisiyatifleriyle "turist vergisi", "konaklama vergisi" veya "şehir vergisi" gibi çeşitli adlar altında geceleme vergileri uygulamaya başlamıştır. Berlin, 2014 yılında "otel doluluk vergisini yürürlüğe koyan ilk büyük şehirlerden biri olmuştur. Bu vergiler yalnızca turistik amaçlı konaklamalara uygulanmakta, iş seyahatleri ise kapsam dışı bırakılmaktadır. Federal İdare Mahkemesi’nin 2012 tarihli kararına göre, mesleki nedenlerle gerçekleştirilen tüm gecelemler ulusal düzeyde vergi muafiyeti kapsamına alınmıştır (Nehra, 2022).

Verginin miktarı, belediyelerin politikalarına göre farklılık göstermekte; bazı şehirlerde geceleme başına sabit bir tutar (0,50 € – 5 €) olarak, bazı şehirlerde ise konaklama bedelinin nispi oranında tahsil edilmektedir. Berlin, konaklama vergisinin aktif olarak uygulandığı önemli şehirlerden biridir. Burada turistlerden toplam konaklama bedelinin %5’i oranında vergi alınmaktadır. Öte yandan Münih’te konaklama vergisi veya turist vergisi adı altında herhangi bir vergi alınmamaktadır. Bu durum, belediyelerin vergilendirme yetkilerinde sahip olduğu esnekliği ve bölgesel tercihlere göre şekillenen farklı yaklaşımları yansıtmaktadır (Turizm Güncel, 2019).

2.4. İspanya

İspanya’da turist vergisi (tasa turística), hâlihazırda yalnızca iki özerk bölgede—Katalonya ve Balear Adaları—uygulanmaktadır. Bu vergi, Katalonya’da 2012 yılında; Balear Adaları’nda ise 2016 yılında yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte, her iki bölgede de 2002–

2003 yılları arasında, çevresel amaçlarla tasarlanan ve “eko-vergi” (ecotasa) olarak adlandırılan bir uygulama, bugünkü turist vergisinin öncülü niteliğinde hayata geçirilmiştir (Tekin & Say, 2025: 913).

Toplanan gelirler; doğal alanların korunması, enerji verimliliğinin artırılması ve yenilenebilir enerji kullanımının teşviki gibi çeşitli sürdürülebilirlik faaliyetlerine yönlendirilmektedir. Bu uygulama, sorumlu turizmi teşvik ederek, ziyaretçilerin çevresel etkilerin azaltılmasına, doğal ve kültürel mirasının korunmasına yönelik ekonomik bir katkı sunmasını ve daha bilinçli tüketim davranışları geliştirmesini hedeflemektedir (Chekin, 2024).

İspanya’da uygulanan turizm vergisinin tutarı; bölgelere, konaklama tesislerinin kategorilerine ve konaklama yapılan döneme göre farklılık göstermektedir.

Katalonya bölgesinde yer alan ülkenin en çok ziyaret edilen şehirlerinden biri olan Barselona bölgede yer alan diğer şehirlerden farklı olarak aşırı turizmle mücadele kapsamında önemli bir adım atarak, Ekim 2024 itibarıyla turist vergisinde kayda değer bir artışa gitme kararı almıştır. Bu karar, kentin turizmi yönetme anlayışında köklü bir değişimin parçasıdır. Barselona’da konaklayan turistler, hâlihazırda iki ayrı vergi ödemektedir: biri bölgesel vergisi diğeri ise şehir vergisidir. Bölgesel vergi, konaklama türüne göre değişkenlik göstermektedir. Örneğin dört yıldızlı otellerde gecelik 1,70 avro, beş yıldızlı lüks otellerde ise gecelik 3,50 avro olarak uygulanmaktadır. Airbnb gibi kısa süreli kiralamalarda ise bu tutar gecelik 2,25 avrodur. Şehir vergisi ise yedi geceye kadar konaklamalarda geçerli olup, şu anda gecelik 3,25 avro olarak tahsil edilmektedir. Ancak bu miktar, Ekim 2024 itibarıyla 0,75 avro artırılarak 4 avroya yükselecektir. Söz konusu vergi artışı yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel hedefleri de kapsamaktadır. Amaç, turist sayısını sınırlayarak kitle turizminin olumsuz etkilerini azaltmak ve daha sürdürülebilir, kaliteli bir turizm anlayışını teşvik etmektir. Yıllık yaklaşık 32 milyon ziyaretçiyi ağırlayan şehirde, geçmiş yıllarda rehberli turların neden olduğu yoğunluğu azaltmak amacıyla gürültü kısıtlamaları ve popüler bölgelerde tek yönlü yaya dolaşımı gibi önlemler de devreye sokulmuştur. Yapılan son düzenlemeler, Barselona’nın yalnızca daha fazla turisti çekme hedefi değil, aynı zamanda bu turizmin kent yaşamı üzerindeki etkilerini dengeleme çabasını da ortaya koymaktadır (Etias, 2024).

2.5. İtalya

İtalya, turizm vergisini ilk olarak 1910 yılında sahil kıyısındaki tatil beldelerinde uygulamaya koymuştur. Bu vergi, 1989 yılında yürürlükten kaldırılmış, ancak yaklaşık 20 yıl sonra, 2011 itibarıyla yeniden uygulanmaya başlanmıştır. Günümüzde tüm İtalyan belediyeleri, sınırları içerisinde konaklayan turistlerden doğrudan “tassa di soggiorno” adı altında bir

ziyaretçi vergisi tahsil etme yetkisine sahiptir. Bu uygulamanın temel gerekçesi, yerel halkın vergileriyle finanse edilen kamu altyapısı ve hizmetlerinin, turistler tarafından da kullanılmasıdır. Dolayısıyla bu vergi, kamusal maliyetlerin bir kısmının turistler tarafından paylaşılmasını amaçlamaktadır. Elde edilen gelirler; şehir merkezlerinin bakımı, toplu taşıma hizmetlerinin güçlendirilmesi, kültürel etkinliklerin desteklenmesi ve halka açık Wi-Fi internet ulaşımının sağlanması gibi hem yerli halkı hem de turistleri ilgilendiren çeşitli kamu hizmetlerinin finansmanında kullanılmaktadır. Verginin uygulanıp uygulanmayacağına ve oranlarına ilişkin kararlar yerel meclisler tarafından alınmakta olup, bu durum ülke genelinde bölgesel farklılıklara yol açmaktadır. Vergi, genellikle yetişkin konuk başına ve gecelik olarak tahsil edilir; ancak tutar, konaklama türüne ve tesisin lüks düzeyine göre değişmektedir. Örneğin, daha yüksek yıldızlı otellerde kalan misafirler daha yüksek vergiler ödemektedir. Bugün Roma, Venedik, Floransa, Napoli, Milano, Bologna, Torino, Amalfi Sahili, Cinque Terre ve Como gibi turistik şehirlerde bu vergi yaygın olarak uygulanmaktadır. Oteller, pansiyonlar, kamp alanları, tatil evleri ve kısa dönemli kiralama hizmetleri (örneğin Airbnb) bu kapsamda yer almakta ve konaklayan kişiler vergiyi doğrudan ev sahiplerine ödemekle yükümlüdür (İtalya’da Okuyoruz, 2022).

Ekim 2023 itibarıyla Roma’da uygulanan şehir vergisi, konaklama tesisinin niteliğine göre değişmekte olup, gecelik 4 ila 10 avro arasında bir tutarda tahsil edilmektedir. Bu vergi yalnızca ilk 10 geceye kadar olan sürekli konaklamalar için geçerlidir ve 10 yaşından küçük çocuklar vergiden muaftır. Örneğin, iki yetişkin ve iki çocuktan (biri 12, diğeri 7 yaşında) oluşan bir aile, dört yıldızlı bir otelde dört gece konakladığında yalnızca üç kişi vergilendirilir. 7 yaşındaki çocuk uygulamadan muaftır. Bu durumda, gecelik toplam şehir vergisi 22,50 avro ($22,50 \text{ €} / 3 = 7,5 \text{ €}$ Kişi başı 4 yıldızlı otelde gecelik konaklama ücreti) olur. Dört gece konaklamanın toplam şehir vergisi ise 90 avro ($22,50 \text{ €} \times 4 \text{ gece}$) olarak hesaplanır. Ancak bu uygulama sadece kesintisiz konaklamalar için geçerlidir. Aile eğer Roma’dan ayrılıp örneğin Floransa’da bir hafta sonu geçirip ardından Roma’ya geri dönerse, daha önce ödedikleri vergi günleri dikkate alınmaz. Roma’ya dönüşlerinde 10 gecelik vergilendirme süresi yeniden başlar. Bu da, Roma şehir vergisinin her girişte sıfırlandığı ve yeni bir konaklama dönemi olarak kabul edildiği anlamına gelir (Meddings, 2025).

Rotaris ve Carrozzo (2019) tarafından yürütülen ampirik bir çalışmada, İtalya’nın güneyindeki Apulia bölgesinde yer alan Otranto ve Castro şehirlerinde, turistlerin konaklama vergisine yönelik ödeme istekliliği değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçları, turistlerin, vergiden elde edilen gelirlerin çevresel koruma ve altyapı projelerine yönlendirilmesi durumunda vergiye daha olumlu yaklaştıklarını ortaya koymuştur. Buna karşılık, harcamaların

belirsiz olması ya da şeffaflık eksikliği, vergiye olan kabul düzeyini azaltmaktadır (Rotaris & Carrozzo, 2019'dan akt. Göktaş, 2025:40).

Venedik'te ise özellikle yoğun hafta sonlarında yaşanan aşırı kalabalıklaşmayı önlemek amacıyla yeni bir turizm vergisi uygulamasını gündeme almıştır. Bu karar, 2023 yılında şehrin hassas ekosisteminin aşırı turizm nedeniyle zarar görmesi ve UNESCO'nun Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi'ne girme riskiyle karşı karşıya kalmasının ardından şekillenmiştir. Kasım 2023'te Venedik yetkilileri, gününbirlik ziyaretçilere yönelik giriş ücreti alınmasına ilişkin uzun süredir tartışılan planlar kapsamında bir pilot uygulama başlatacaklarını açıklamıştır. Verginin 2024 yılı başlarında yürürlüğe girmesi planlanmış, ancak lojistik zorluklar ve turizm gelirlerinde olası düşüş endişesi nedeniyle uygulama ertelenmiştir. Avrupa'nın en yoğun ziyaretçi alan şehirlerinden biri olan Venedik'te turist yoğunluğu, yerel halkı şehir merkezinden uzaklaştırmaktadır. Bu nedenle şehir yönetimi, 2024 yılının belirli dönemlerinde giriş ücreti uygulamasını hayata geçirme kararı almıştır. Nisan ortasından Temmuz ortasına kadar ve yalnızca yoğun günlerde geçerli olmak üzere, sabah 08.30 ile 16.00 saatleri arasında şehre gününbirlik gelen ziyaretçilerden 5 avro ücret alınacaktır. Akşam saatlerinde düzenlenen konser veya yemek gibi etkinliklere katılmak amacıyla gelen ziyaretçiler bu ücretten muaf tutulacaktır. Uygulamanın temel hedefleri arasında, ziyaretçi kalabalıklarını azaltmak, daha uzun süreli ve nitelikli konaklamaları teşvik etmek, yerel halkın yaşam kalitesini artırmak ve şehir altyapısına sürdürülebilir kaynak yaratmak yer almaktadır. Elde edilecek gelir, temizlik, bakım ve yaşam maliyetlerinin azaltılması gibi kentsel hizmetlerin finansmanında kullanılacaktır (Hughes, 2024' ten akt. Bahçe & Bahçe, 2024: 22).

Genel olarak değerlendirildiğinde, İtalya'daki konaklama vergisi uygulamaları, sürdürülebilir turizmin finansmanına katkı sunabilecek bir araç olarak öne çıkmaktadır.

2.6. Hollanda

Hollanda'da turist konaklama vergisi, "Toeristenbelasting" adıyla bilinmekte olup, ülke genelindeki 421 belediyenin neredeyse tamamında gecelik ve kişi başı olarak uygulanmaktadır (Bozdoğanoglu, 2013:137).

Hollanda'da konaklama vergisinin oranı ve tahsil biçimi belediyelere göre farklılık göstermektedir. Bazı belediyelerde sabit gecelik bir ücret alınırken, bazılarında ise konaklama bedelinin belirli bir yüzdesi üzerinden tahsilat yapılmaktadır. Bu farklılığın temelinde, turizm sektörü kapsamında hem kara turizmi hem de su turizmine yönelik ayrı vergilendirme uygulamaları yer almaktadır.

Bu bağlamda, Amsterdam Belediyesi tarafından uygulanan turist vergisi (toeristenbelasting), daha önce otel odası fiyatının %7'si oranında alınırken, 2024 itibarıyla %12,5'e çıkarılmasıyla birlikte Amsterdam'ın Avrupa'daki en yüksek turizm vergisine sahip şehirlerden biri olması beklenmektedir. Buna ek olarak, kruvaziyer yolcuları ve tek gecelik ziyaretçilere yönelik kişi başı günlük vergi de 8 avrodan 11 avroya yükseltilmiştir. Söz konusu uygulama, turizm kaynaklı kamu hizmetlerinin finansmanı ve sürdürülebilir şehir yönetimi hedefleri doğrultusunda önemli bir mali araç olarak değerlendirilmektedir (Pala, 2024; Bahçe & Bahçe, 2024: 23).

2.7. Avusturya

Avusturya'da turizm faaliyetlerinden elde edilen kamu gelirleri, iki ana vergi türü aracılığıyla sağlanmaktadır: "Konaklama Vergisi" ve "Turizm Vergisi." Bu vergiler, federal düzeyde değil; eyalet ve yerel yönetimlerin yetki alanlarında, bölgesel farklılıklar gözetilerek uygulanmaktadır. Konaklama Vergisi, otellerin yanı sıra kamp alanları ve karavan parkları gibi alternatif konaklama türlerini de kapsamaktadır. Vergi tutarı, kişi başına gecelik 0,15 Euro ile 2,18 Euro arasında değişmekte olup, uygulanan oranlar şehir ve bölge bazında farklılık göstermektedir. Verginin tahsili yerel idarelerin sorumluluğundadır ve elde edilen gelirler genellikle bölgesel turizm altyapısının geliştirilmesi, tanıtım faaliyetleri ve çevresel sürdürülebilirlik projeleri için kullanılmaktadır. Bu sistem, Avusturya'nın turizm politikalarında yerinden yönetim anlayışının önemli bir göstergesi niteliğindedir (Bozdoğanoglu, 2013:138).

Bölgeye bağlı olarak değişen bir konaklama vergisi uygulayan Avusturya'da örneğin Viyana ve Salzburg gibi şehirlerde turistlerden, geceleme maliyetinin %3,02'si oranında vergi tahsil edilmektedir (Akçaoğlu, 2020:392).

2.8. Yunanistan

Yunanistan'da, uygulanan turizm vergisi; kiralanan oda sayısı, konaklama tesisinin yıldız sayısı gibi çeşitli özelliklere dayalı olarak farklılık göstermektedir. Yunanistan Turizm Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan bu vergi, ülkenin kamu borçlarının azaltılmasına katkı sağlamak ve özellikle az bilinen Yunan adalarının tanıtımını desteklemek gibi amaçlarla yapılandırılmıştır. Turizm vergisi, konaklama sezonuna göre değişen oranlarda uygulanmakta olup, esnek bir yapıya sahiptir. Elde edilen gelirlerin, yalnızca tanıtım faaliyetlerine değil; aynı zamanda doğal afetler gibi beklenmedik kriz durumlarında kullanılmak üzere oluşturulacak bir acil durum fonuna aktarılması hedeflenmektedir. Bu yönüyle söz konusu vergi, yalnızca

ekonomik değil, aynı zamanda sosyal dayanıklılık açısından da önem arz etmektedir. (Wright, 2024'ten akt. Bahçe & Bahçe, 2024: 23).

Akdeniz bölgesinin önde gelen turizm ülkelerinden biri olan Yunanistan, turizm vergisi ile üç temel hedefi bir arada gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır: vergi kaçakçılığını önlemek, daha adil bir vergilendirme sistemi oluşturmak ve sosyal politikalar için gerekli finansal kaynakları sağlamak. Ayrıca bu yasa ile günübirlik kiralanan evlere yönelik yasal düzenlemelere de yer verilmiştir. Bu kapsamda, mevcut konaklama vergisinin kaldırılarak yerine otel ile Airbnb gibi platformlar üzerinden turizm amacıyla kiralanan konutlara yönelik “iklim krizine dayanıklılık vergisi” adı altında yeni bir vergi getirilmiştir (Turizm Güncel, 2023). Yunanistan Parlamentosu tarafından kabul yeni vergi yasasına göre, mimari miras niteliğindeki yapılar hariç olmak üzere; oteller, kiralık odalar, daireler, villalar, kısa süreli kiralama hizmetleri, gençlik pansiyonları ve kamp alanları için güncellenmiş bir konaklama vergisi uygulanmaktadır. Söz konusu vergi, gecelik bazda ve her bir konaklama birimi (otel odası, kiralık daire vb.) üzerinden tahsil edilecek olup, otellerdeki vergi oranları tesisin konaklama kategorisine göre değişiklik göstermektedir (GTP, 2025).

Buna göre, bir veya birden fazla turistik tesis işletenler, Mart-Ekim döneminde oda başına günlük 1,5 ila 10 avro arasında değişen tutarda “iklim krizine dayanıklılık vergisi” ödeyecektir. Ödenecek vergi miktarı, tesisin niteliğine bağlı olarak farklılık gösterecektir. Aynı tesislerin Kasım-Şubat döneminde ödeyeceği vergi ise 0,5 ila 4 avro arasında değişecektir (Let's Book Travel, t.y.).

Ayrıca, kruvaziyer yolcularından da popüler adalara girişte 20 €'ya kadar vergi alınmaktadır (Anter Haber, 2024). Bu vergi gelirleri, afet yönetimi ve çevresel projelerin finansmanında kullanılmakta; böylece turizmin çevresel etkileri dengelemeye çalışılmaktadır (Habtemariam, 2024). Yunanistan'ın bu politikası, sürdürülebilir turizme geçişte vergilendirme araçlarını etkin biçimde kullandığını göstermektedir.

Tablo 2.2 Yunanistan'da Konaklama Türü Sezon Bazlı Vergi Tutarı

Konaklama Türü	Yüksek Sezon (Nisan–Ekim)	Düşük Sezon (Kasım–Mart)
1–2 Yıldızlı Otel	2 €	0,50 €
3 Yıldızlı Otel	5 €	1,50 €
4 Yıldızlı Otel	10 €	3 €
5 Yıldızlı Otel	15 €	4 €
Mobilyalı Oda / Daire	2 €	0,50 €
Kısa Süreli Kiralama (<80 m ²)	8 €	2 €
Kısa Süreli Kiralama (>80 m ²)	15 €	4 €
Mutfaklı Ev / Villa	15 €	4 €

Kaynak: <https://news.gtp.gr/2025/01/07/climate-resilience-fee-rates-increase-for-greek-hotels-short-term-rentals/> (erişim tarihi: 20.03.2025)

2.9. Macaristan

Macaristan, konaklama vergisini hem merkezi hükümetin uyguladığı genel vergiler hem de yerel yönetimlerin tahsil ettiği ek vergiler yoluyla düzenlemektedir. Ülkede otel, pansiyon ve benzeri konaklama hizmetleri %5 oranında Katma Değer Vergisi (KDV)'ne tabidir. Bu oran, Avrupa ortalamasına göre oldukça düşüktür ve turizm sektörünü destekleme amacı taşımaktadır. Geliri belirli bir eşiğin (12 milyon HUF) üzerinde olan işletmeler için KDV beyannamesi ve ödemesi zorunlu hâle gelmektedir Bunun yanı sıra, tüm konaklama işletmeleri, KDV hariç gelirlerinin %4'ü oranında Turizm Geliştirme Katkısı ödemekle yükümlüdür. Bu katkı payı, ülke genelindeki turizm altyapısının güçlendirilmesi ve uluslararası tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla toplanmaktadır. Bu katkı da aylık olarak beyan edilmekte ve ödenmektedir (Airbnb Tax Guide, 2023).

Yerel düzeyde ise şehir yönetimleri ek vergiler uygulayabilmektedir. Örneğin, başkent Budapeşte'de turistlerden gecelik 1000 HUF (yaklaşık 2,5 €) tutarında yerel konaklama vergisi alınmaktadır. Bu vergi yalnızca ilk altı gece için geçerli olup, daha uzun süreli konaklamalar farklı vergisel sınıflara girmektedir (Tourism Tax (City Tax) Payment Sheet).

2.10. Portekiz

Portekiz'de son yıllarda artan turist trafiğiyle birlikte, belediyeler yerel altyapı üzerindeki baskıyı dengelemek ve sürdürülebilir turizmi teşvik etmek amacıyla konaklama vergisi uygulamasını yaygınlaştırmıştır. Bu vergi, belediyeler tarafından bağımsız olarak belirlenmekte olup genellikle kişi başı, gecelik sabit bir ücret olarak uygulanmaktadır. Portekiz'de gecelik konaklama ücreti alan belediye sayısı 40'a ulaşmıştır (Lusa, 2025).

Konaklama vergisi uygulamaları Portekiz genelinde bir standardizasyona sahip değildir; her belediye kendi oranlarını ve kurallarını belirlemektedir. Örneğin Lizbon'da 2024 yılı itibarıyla kişi başı gecelik 4 € vergi alınmakta ve bu vergi yalnızca ilk yedi gece için uygulanmaktadır. 13 yaş altındaki çocuklar bu vergiden muaftır. Benzer şekilde Porto'da da 3 € tutarında bir vergi uygulanmaktadır. Porto kentinde konaklama vergisinde yapılan değişiklik, özellikle tarihi alanların korunması, toplu taşıma sistemlerinin sürdürülebilirliği ve kentsel temizlik hizmetlerinin artan maliyetleriyle doğrudan ilişkilidir. Belediye yetkilileri tarafından yapılan açıklamalarda, bu vergiden elde edilecek ek gelirin öncelikli olarak kentin kültürel mirasının korunmasına ve ziyaretçilere daha nitelikli bir deneyim sunulmasına yönelik kullanılacağı vurgulanmıştır (Meddings, 2025; Trippz, t.y.).

Portekiz'in Alentejo bölgesi, bugüne kadar turist vergisini uygulayan veya onaylayan hiçbir belediyeye sahip olmayan tek bölge konumundadır. Ancak Evora Belediyesi, Eylül 2024

itibarıyla turist vergisi uygulamasına yönelik düzenleme sürecini başlatma kararı almıştır. Söz konusu düzenleme henüz danışma aşamasındadır. Madeira Adası'nda Funchal gibi büyük belediyelerde gecelik 2 € vergi alınmakta, aynı sistem Azor Adaları'ndaki bazı bölgelerde de benimsenmektedir. Azorlar'da bu vergi genellikle yalnızca üç geceyle sınırlıdır (Lusa, 2025).

Vergiden muaf tutulan gruplar da uygulamaya göre değişmekle birlikte, çoğu belediye 13 yaşından küçük çocuklar, engelli bireyler, tıbbi nedenlerle seyahat edenler ve dini ziyaretçileri bu vergiden istisna tutmaktadır. Bazı belediyeler ayrıca çatışmalardan kaçan kişiler için de muafiyet sunmaktadır Vergi genellikle konaklama esnasında, otel veya kiralama platformu aracılığıyla tahsil edilmektedir. Bu sistemin sürdürülebilir turizm hedefleri doğrultusunda hem finansal hem yönetsel olarak etkili bir araç olduğu değerlendirilmektedir (Trippz, t.y.).

2.11. Belçika

Belçika'da uygulanan turizm vergisi, Avusturya'daki modele benzer şekilde, konaklanan her gece için geçerlidir ve konaklama hizmetine entegre edilmiştir. Bu vergi bazı otellerde oda fiyatına dâhil edilirken, bazı konaklama işletmeleri tarafından fatura üzerinde ayrı bir kalem olarak belirtilerek ek bir ücret olarak yansıtılmaktadır. Antwerp ve Brugge şehirlerinde vergi, genellikle oda başına sabit bir tutar olarak tahsil edilmektedir. Buna karşın Brüksel'de turist vergisi, otelin büyüklüğüne ve yıldız derecelendirmesine bağlı olarak farklılık göstermekte ve nispi bir vergilendirme yöntemi uygulanmaktadır. Genel olarak, Belçika'daki turizm vergisinin tutarı ortalama 7,50 Euro civarındadır (Wright, 2024'ten akt. Bahçe & Bahçe, 2024:16).

Belçika'da uygulanan turizm vergisi, yaş ve konaklama türüne göre muafiyetler içermektedir. Antwerp şehrinde 12 yaş altı çocuklar turizm vergisinden muaf tutulurken, Ghent şehrinde bu yaş sınırı 18'e kadar yükselmektedir. Ayrıca, her iki şehirde de öğrenci yurtları gibi eğitim amaçlı kullanılan konaklama birimleri bu vergilendirme kapsamı dışında bırakılmıştır (Aşıcı Akıncı, 2020: 95).

2.12. İsviçre

İsviçre'de ulusal düzeyde uygulanan tek tip bir konaklama (turist) vergisi bulunmamaktadır. Vergilendirme yetkisi, çoğunlukla kanton ve komün düzeyinde dağıtılmış durumdadır. Yapılan karşılaştırmalı analizler, en fazla konaklama gerçekleşen 80 komün arasında ciddi farklılıklar olduğunu göstermektedir. Örneğin, Cenevre, Neuchâtel ve Ticino kantonları, konaklama vergisini kanton düzeyinde yasal düzenlemelerle yürütmektedir. Öte yandan, Zürih ve Aargau kantonlarında yasal bir turist vergisi bulunmamakta; ancak oteller,

bölgesel misafirperverlik derneklerine üyelik şartıyla şehir vergisi tahsil edebilmektedir. Ülkenin geri kalanında ise konaklama vergileri, yerel yönetim düzeyinde – yani komünler tarafından – belirlenmekte ve uygulanmaktadır. Bazı komünlerde bu vergi sabit bir ücret olarak alınmakta; örneğin, konuk başına günlük ödeme yerine, işletmelerin yıllık toplu ödeme yapması esası benimsenmektedir. Bu sistemde vergilendirme, örneğin işletmedeki yatak sayısına göre hesaplanabilir (Soll, 2024).

Konaklama vergisinin oranı ve tahsil yöntemi belediyeden belediyeye farklılık göstermektedir. Bazı bölgelerde kişi başına sabit ücret alınırken, bazılarında konaklama ücretine göre oransal hesaplama yapılmaktadır. Örneğin, 2025 itibarıyla Basel’de kişi başı gecelik 4,00 CHF, Bern’de 5,30 CHF ve Cenevre’de 3,75 CHF tutarında vergi alınmaktadır. Bu şehirlerde genellikle 12 yaş altı çocuklar vergiden muaftır (Trippz, t.y.).

İsviçre’deki sistem, belediyelere turizmle ilgili hizmetlerin finansmanında önemli bir kaynak sağlarken, merkezi bir düzenleme olmaması nedeniyle ülke genelinde standart bir uygulamanın bulunmadığı da görülmektedir.

2.13. Amerika

Amerika Birleşik Devletleri’nde turist vergisi uygulamaları ilk olarak 1946 yılında New York’ta başlatılmış, 1970’li yıllardan itibaren “konaklama vergisi” adıyla ülke genelinde yaygınlaşmıştır. Günümüzde ABD’nin en büyük 150 şehrinden 120’si bu vergiyi aktif olarak uygulamaktadır. Vergi; otel, motel, pansiyon ve kısa süreli konaklama tesislerinde gecelik olarak alınmakta; dijital platformlar üzerinden yapılan konaklamaları da kapsamaktadır. (Knipe, 2011 ‘den & Hajibaba ve Dolnicar, 2017’ dan akt. Göktaş,2020: 55).

Konaklama vergileri, ABD’de genellikle otel, motel ve benzeri kısa süreli konaklama hizmetleri üzerinden alınan, konaklama bedelinin yüzdesine dayalı ad-valorem nitelikli vergilerdir. Bu vergiler; "otel-motel vergisi", "oda vergisi", "turizm geliştirme vergisi" gibi farklı adlarla uygulanmakta olup, eyalet ve yerel yönetimler tarafından tahsil edilmektedir. Eyalet yasaları, vergilendirmenin kapsamını, muafiyet durumlarını ve tahsilat usullerini belirlemektedir. Konaklama vergileri, doğrudan satış vergisinin bir uzantısı olabileceği gibi, özel bir vergi türü olarak da yapılandırılabilir. Vergi gelirleri, genel bütçeye veya özel fonlara aktarılabilen; borç ödemesi ya da altyapı finansmanı gibi farklı amaçlarla kullanılabilir. Bazı şehirlerde belirli turizm bölgeleri için özel vergilendirme alanları tanımlanarak farklı oranlar uygulanmakta; aynı şehir içinde bölgeye göre değişen vergi yükü ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, bazı yönetimler satış birimi başına sabit tutarda (örneğin oda başı gecelik 1 ABD doları) özel tüketim vergileri de uygulamaktadır. Bu yapı, ABD’deki konaklama

vergisinin çok düzeyli ve esnek bir finansal araç olarak kullanılmasına olanak tanımaktadır (Hazinski & Ferguson, 2024).

Amerika Birleşik Devletleri'nde otel vergisi oranları genellikle oda ücretinin %2 ila %6'sı arasında değişmektedir. Bununla birlikte, eyaletler ve yerel yönetimler arasında farklı uygulamalar görülmektedir. Örneğin, Hawaii'de eyalet düzeyinde %10,25 oranında geçici konaklama vergisi uygulanmakta olup, bu oran ülke genelindeki en yüksek eyalet vergilerinden biridir. Buna karşın Kaliforniya ve New York gibi bazı eyaletlerde eyalet düzeyinde otel vergisi bulunmamakta, ancak yerel yönetimler (belediyeler ve ilçeler) tarafından vergi tahsil edilmektedir. Yerel düzeyde en yüksek oranlardan bazıları Georgia eyaletinde görülmektedir. Bu eyalette gecelik 5 ABD doları sabit ücretin yanı sıra, Marietta, Macon, Decatur ve Columbus gibi şehirlerde toplamda %20'yi aşan otel vergisi oranları uygulanmaktadır. Bu yüksek oranlar, çoğu zaman yerel yönetimlerin turizm kaynaklı kamu hizmetlerini finanse etme ihtiyacını yansıtmaktadır. Hawaii örneğinde olduğu gibi, altyapı bakım maliyetleri yüksek olan destinasyonlarda vergi oranları da buna paralel olarak artmaktadır (Elphick, 2024).

Çalışmamızda analiz ettiğimiz ülkelerde genel olarak konaklama vergisi yerel düzeyde uygulanmakta ve bu vergiden elde edilen gelirler doğrudan belediyelere veya bölgesel otoritelere aktarılmaktadır. Toplanan gelirler, genellikle altyapı yatırımları, çevre düzenlemeleri, kültürel faaliyetler, turistik tanıtım ve kamu hizmetleri gibi doğrudan turizmle ilişkili alanlarda kullanılmaktadır. Vergi oranları veya tutarları; konaklama tesisinin türüne (otel, pansiyon, kamping vb.), konaklama süresine, tesisin sınıfına veya yıldız derecesine, coğrafi konumuna (şehir, kırsal, turistik alan) göre değişkenlik göstermektedir.

Bu durumda konaklama vergisi genel olarak yerel yönetimlerin mali kapasitesini artıran, turizm kaynaklı yükü paylaşan ve sürdürülebilir turizm ilkeleriyle uyumlu bir mali araç olarak kullanılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KONAKLAMA VERGİSİ

3.1. Konaklama Vergisinin Tarihsel Gelişimi

Turizmde gelişimi dikkat çeken ülkeler arasında yer alan ülkemiz, artan turist sayısı ve büyüyen hizmet ihtiyaçları doğrultusunda yeni gelir kaynakları sağlama arayışına girmiştir.

Dünya genelinde yaygın olarak uygulanan konaklama vergisi, Türkiye’nin gündemine ilk kez 2004 yılında başlatılan hazırlık süreci ile girmiştir. Bu vergiye yönelik düzenleme, 2006 ve 2008 yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulan “İl Özel İdaresi ve Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı” çerçevesinde meclis gündemine alınmıştır. Söz konusu tasarıda konaklama vergisi, mahalli idarelerin gelir kaynaklarını çeşitlendirmek amacıyla önerilen bir yerel vergi türü olarak tasarlanmıştır. Kanun tasarısının gerekçesine bakıldığında; turistik bölgelerde faaliyet gösteren yerel yönetimler, turizm dönemlerinde artan nüfus yoğunluğunun getirdiği altyapı ve hizmet taleplerini karşılamakla yükümlü olduğu ancak bu yerel yönetimlerin, turizmden elde edilen vergi gelirlerden doğrudan bir pay alamadığı görülmektedir. Bu durum, özellikle yaz aylarında geçici nüfus artışına bağlı olarak artan yol, içme suyu, kanalizasyon, arıtma ve atık bertaraf gibi temel hizmet taleplerinin finansmanında ciddi sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Bu gerekçeden de anlaşılacağı üzere, konaklama vergisinin önerilmesindeki temel saik, turizm bölgelerinde artan geçici nüfusla ortaya çıkan altyapı yükünün adil biçimde finanse edilmesini sağlamaktır. Ülkenin artan turizm potansiyeline dikkat çekilerek, turizm hizmetlerinin sürdürülebilir finansmanı için bu verginin mahalli bir vergi olarak ihdas edilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Verginin matrahı yeme, içme ve yatak ücretlerini kapsayacak şekilde verilen hizmetin toplam bedeli üzerinden %3 olarak belirlenmiştir (Akçaoğlu, 2020: 393).

2006 ve 2008 yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulan “İl Özel İdaresi ve Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı” kapsamında konaklama vergisinin önerilmiş olması, Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne uyum sürecindeki mali ve idari düzenlemeleriyle paralellik gösterdiği düşünülmektedir. Tasarının meclise sunulma zamanı itibarıyla değerlendirildiğinde, bu tasarının Avrupa Birliği’nin yerel yönetim özerkliği ve yerel yönetimlerin gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi yönündeki normlarına uyum çabalarının bir parçası olarak gündeme gelmiş olabilir. Ancak, bu yasa tasarısı yasalaşamamış ve uygulanmaya geçilememiştir. Tasarının hayata geçirilememesinin arka planında, turizm sektörünün temsilcilerinin söz konusu düzenlemeye karşı yürüttüğü yoğun lobi faaliyetlerinin etkili olmuş olabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim, bu yönde açık bir gösterge olarak, 2017 yılında

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen 3. Turizm Çalıştayı’nda sektör temsilcileri tarafından sunulan talepler arasında, “konaklama vergisi gibi sektörün rekabet gücünü azaltacak yeni vergilerin gündeme getirilmemesi” yönünde güçlü bir beklenti ifade edilmiştir (Akçaoğlu, 2020: 394).

Bu gelişme, Türkiye’de konaklama vergisinin hayata geçirilmesinin sadece teknik ve mali değil, aynı zamanda siyasi ve sektörel uzlaşısı gerektiren bir süreç olduğunu göstermektedir.

Aradan geçen uzun süreler sonunda konaklama vergisi 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesi ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun “Konaklama Vergisi” başlıklı 34’ üncü maddesi aracılığıyla düzenlenmiştir. Kanunun ihdas edilmesindeki gerekçelere bakıldığında asıl amacının merkezi idare veya yerel yönetimlerin yüklendiği kamusal hizmet maliyetlerin bir kısmının finanse edilebilmesine kaynak sağlamak üzere genel bütçe geliri olarak tahsil edilmesi amaçlanmıştır. Anılan kanunun 52’nci maddesinin b fıkrasında konaklama vergisinin yürürlüğü olarak 1 Nisan 2020 tarihi öngörülmüştür (R.G. 07.12.2019 – 30971).

Ancak ilgili Kanunun yürürlük tarihi COVID-19 pandemisi nedeniyle 26.03.2020 tarih ve 31080 (mük.) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7226 sayılı Kanunun 51’ inci maddesiyle “1/1/2021” tarihine daha sonra 17.11.2020 tarih ve 31307 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanan 7256 sayılı Kanunun 42’nci maddesiyle “1/1/2022” tarihine ve son olarak 26.10.2021 tarih ve 31640 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanan 7338 sayılı Kanunun 61’inci maddesiyle “1/1/2023” tarihine kadar ertelenmiş ve nihayetinde 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3.2. Konaklama Vergisinin Uygulanması

Konaklama vergisi, 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesi ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun “Konaklama Vergisi” başlıklı 34’üncü maddesi aracılığıyla düzenlenmiştir (R.G. 07.12.2019 – 30971).

26.10.2021 tarih ve 31640 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanan 7338 sayılı Kanunun 61’inci maddesiyle “1/1/2023” tarihine kadar ertelenmiş ve nihayetinde 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3.2.1. Verginin Konusu

7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesinin gerekçesinde görüldüğü üzere; başta turizm merkezleri olmak üzere çok sayıda ülkede, konaklama ya da

turistik amaçla sunulan hizmetlerden yararlanan yerli ve yabancı turistlerden, bu hizmetlerin sunumu sırasında kamu idarelerinin üstlendiği maliyetlerin bir kısmını karşılamak amacıyla çeşitli isimler altında alınan vergiler bulunmaktadır. Bu vergiler; yatak vergisi, turizm vergisi, konaklama vergisi, şehir vergisi, kültür vergisi, ziyaretçi vergisi gibi farklı isimlerle uygulanmaktadır. Genellikle konaklama süresi ya da hizmet bedeli üzerinden oransal ya da maktu olarak tahsil olunmaktadır. Bazı ülkelerde yalnızca yabancı turistler vergilendirilirken, bazı uygulamalarda hem yabancı turistler hem de yurt içi seyahat eden yerleşikler bu vergilere tabiidir. Benzer bir amaçla, Türkiye’de de farklı ülke örnekleri incelenerek ve vergilendirme tekniği açısından uygulanabilir bir model esas alınarak konaklama vergisi düzenlemesi ele alınmıştır. Yapılan çalışmada bu vergi, genel bütçe geliri olarak merkezi yönetim tarafından tahsil edilmektedir. Otel, motel, tatil köyü, apart, pansiyon, misafirhane, kamping gibi tesislerde verilen geceleme hizmetleriyle birlikte bu hizmeti alanlara sunulan yeme, içme, eğlence, aktivite, plaj, havuz, termal gibi ek hizmetleri de içermektedir. Verginin uygulanmasında hizmetten yararlanan kişinin yurtiçi yerleşik ya da yabancı turist olması arasında herhangi bir ayrım bulunmamaktadır.

13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun “Konaklama Vergisi” başlıklı 34’üncü maddesinde konaklama vergisinin konusu, mükelleflerinin kim olduğu, vergi oranı ve ne zaman beyan edilip ödeneceği konusunda açıklamalar bulunmaktadır (R.G. 23.07.1956 – 9362).

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından konaklama vergisinin uygulanmasının yöneltmek için “Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliği” yayımlanmıştır. Anılan tebliğde konaklama vergisinin konusunun otel, apart otel, tatil köyü, misafirhane, yayla evi ve benzeri tesislerde müşterilere sunulan geceleme hizmeti ile bu hizmetin yanında verilen yeme, içme, eğlence hizmetleri oluşturmaktadır. Geceleme hizmeti konaklama tesislerinde oda tahsis edilerek verilen günlük yatma ve barınma hizmetini ifade etmektedir.

Buna göre; konaklama vergisinin konusu,

“1) 31/5/2019 tarihli ve 1134 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte yer alan;

- *Konaklama tesisleri kapsamında düzenlenen oteller, tatil köyleri, butik oteller, özel konaklama tesisleri, moteller, pansiyonlar, apart otellerde,*

- *Sağlık tesisleri kapsamında düzenlenen sağlıklı yaşam tesisleri ile bünyesinde konaklama tesisi bulunan termal tesislerde,*

- *Kırsal turizm tesisleri kapsamında düzenlenen çiftlik evi, köy evi, yayla evi, dağ evi, kampingler, konaklama amaçlı mesire yerlerinde,*

- *Muhtelif başlıklarda düzenlenen tesislerden (turizm kompleksleri, tatil merkezleri, eğlence merkezleri, personel eğitim tesisleri, özel tesisler gibi) geceleme hizmeti de sunan diğer tesislerde,*

2) *Her ne ad altında ve sürede olursa olsun kamu ya da özel sektörün tasarrufunda olan yerlerde personelin konaklaması için ayrılan (lojman olarak tahsis edilenler hariç) misafirhane, konukevi, dinlenme tesisi, kamp gibi tesislerde,*

3) *İlgili mevzuata göre işletilen uygulama otellerinde,*

4) *Yukarıda sayılanlar dışında kalan, turizm işletmesi belgesi ve/veya işyeri açma/işletme belgesi olup olmadığına bakılmaksızın geceleme hizmeti sunan diğer tüm tesislerde, verilen geceleme hizmetleri ve bu hizmetle birlikte satılmak suretiyle konaklama tesisi bünyesinde sunulan diğer tüm hizmetler vergiye tabidir.” (R.G. 14.12.2022 – 32043).*

Herhangi bir geceleme hizmeti sunmayan, mola yerleri gibi dinlenme tesislerinde verilen geceleme hizmetleri ise vergiye tabi değildir.

İlgili fıkra kapsamında, konaklama tesislerine ilişkin herhangi bir tür, sınıf veya belge temelli sınırlandırmaya gidilmemiştir. Dolayısıyla, yalnızca turizm işletme belgesi almış oteller değil; pansiyonlar, günlük kiralık daireler, apart oteller gibi çeşitli konaklama türleri de bu kapsama dâhildir. Bu geniş tanım, konaklama vergisinin kapsamını oldukça genişletmekte ve sektördeki kayıt dışılığı azaltmayı hedeflemekte olduğu anlaşılmaktadır.

3.2.2. Vergiyi Doğuran Olay

13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun “Konaklama Vergisi” başlıklı 34’üncü maddesinde vergiyi doğuran olayın; verginin konusuna giren hizmetlerin müşterilere sunulması ile gerçekleştiği açıklanmaktadır (R.G. 23.07.1956 – 9362).

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından konuya ilişkin olarak çıkarılan “Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliğinde vergiyi doğuran olaya ilişkin aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir.

“Bedelin bir kısmının veya tamamının hizmetin sunumundan önce veya sonra tahsil edilmesinin veya hiç tahsil edilmemesinin vergiyi doğuran olaya tesiri yoktur.

Hizmetin sunulmasından önce fatura veya benzeri belgeler düzenlenmesi hallerinde vergiyi doğuran olay gerçekleşmez.

Dolayısıyla, 5/10/2007 tarihli ve 26664 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Seyahat Acentaları Yönetmeliğinde tanımlanan seyahat acentalarına (bundan sonra acenta olarak ifade edilecektir) yapılan satışlarda, acentaya satış aşamasında vergi doğmaz. Aynı şekilde

acentanın satışı aşamasında da konaklama tesisi işleticisi bakımından vergiyi doğuran olay gerçekleşmez.

Buna göre gerek acentalar üzerinden gerekse doğrudan konaklama tesisleri tarafından satışa konu edilen hizmetlerde, hizmetin konaklayana sunulması ile vergiyi doğuran olay gerçekleşir.

Birden fazla vergilendirme dönemine sirayet eden hizmetlerde, ilgili vergilendirme dönemlerinde verilen hizmetler bakımından, konaklama hizmetinin bitiş (tesisten çıkış) tarihinin hizmet sunumundan önce belli olması durumunda hizmetin son gününün (çıkış günü) rastladığı vergilendirme dönemi, böyle bir belirleme olmaması halinde ise hizmetin sunumunun yapıldığı günlere ilişkin her vergilendirme döneminin son günü itibarıyla vergiyi doğuran olay gerçekleşmiş sayılır.” (R.G. 14.12.2022 – 32043).

3.2.3. Verginin Mükellefi

Konaklama vergisinin mükellefi 6802 sayılı Kanun’un 34’üncü maddesinde belirtilen konaklama hizmetlerini sunan işletmelerdir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından konuya ilişkin olarak çıkarılan Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliğ’inde konaklama vergisinin yasal mükellefi, konaklama hizmetinin sunulduğu tesisi fiilen işleten kişi veya kurumlardır. Tesisin mülkiyetinin işletme sahibine ait olup olmaması ya da işletmenin kamu veya özel sektör, gerçek ya da tüzel kişi tarafından yürütülmesi, mükellefiyet durumunu etkilememektedir. Konaklama vergisine ilişkin mükellefiyet kaydı, tesisin tamamen ya da kısmen faaliyete geçmeye hazır hale getirilmesiyle birlikte, fiilen işletilmeye başlanmadan önce tesis edilmelidir. Mükellefiyetin tesisi işlemleri, işletmecinin Katma Değer Vergisi (KDV) yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesince; KDV mükellefiyeti bulunmayan durumlarda ise tesisin fiziki olarak bulunduğu yerin bağlı olduğu vergi dairesi tarafından gerçekleştirilir (R.G. 14.12.2022 – 32043).

3.2.4. İstisnalar

6802 sayılı Kanun’un 34’üncü maddesinde bazı hizmetler konaklama vergisinden istisna tutulmuştur. Bu kapsamda:

- a) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere sunulan hizmetler,
- b) Karşılıklılık esasına dayalı olarak yabancı devletlerin Türkiye’deki diplomatik temsilciliklerine, konsolosluklarına ve diplomatik haklara sahip mensuplarına; ayrıca uluslararası anlaşmalar uyarınca vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ile bunların mensuplarına sunulan hizmetler, konaklama vergisinden istisnadır (R.G. 23.07.1956 – 9362).

3.2.5. Verginin Matrahı, Oranı ve Beyanı

Konaklama vergisinin matrahı; konaklama hizmeti karşılığında katma değer vergisi hariç olmak üzere her ne şekilde alınırsa alınsın, sağlanan para, mal, hizmet veya menfaat toplamı esas alınarak belirlenmektedir. Başka bir ifadeyle, matrah; para ile temsil edilebilen ve hizmet karşılığında elde edilen tüm değerleri kapsamaktadır.

İşletme tarafından sunulan konaklama hizmetlerine ilişkin fiyat farkı, vade farkı, faiz, kur farkı, prim adlar altında sağlanan gelirler ile her türlü menfaat, hizmet ve değerler de matraha dahil edilmesi gerekmektedir.

6802 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesinde konaklama vergisini oranı verilen hizmetin katma değer vergisi hariç bedelinin %2 olarak belirlenmiştir, Cumhurbaşkanı bu oranı bir katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye veya bu sınırlar içerisinde farklı oranlar belirlemeye yetkilidir. Konaklama vergisi, ilgili konaklama tesisleri tarafından düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilmek zorundadır. Bu vergi, hiçbir ad altında indirimine konu edilemez ve katma değer vergisi matrahına dâhil edilmez (R.G. 23.07.1956 – 9362).

Vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleri şeklindedir. Her bir döneme ait konaklama vergisi, takip eden ayın 26. günü akşamına kadar katma değer vergisi açısından bağlı bulunulan vergi dairesine KDV mükellefiyeti bulunmayanlar için tesisin fiziki olarak bulunduğu yer vergi dairesine beyan edilerek beyanname verme süresi içinde ödenir (R.G. 23.07.1956 – 9362).

3.3. Konaklama Vergisinin Genel Amacı

Konaklama vergisi otel, pansiyon, tatil köyü, apart otel, misafirhane, kamping, dağ evi, yayla evi gibi tesislerde konaklamak isteyen misafirlerden alınan bir vergi türüdür. Bu vergi hizmet sağlayıcıları tarafından misafirlerin faturalarına yansıtılarak belirli bir oran üzerinden tahsis edilir.

Konaklama vergisi, tüketim vergisi olarak değerlendirilen bir vergi türüdür ve temel yükümlülüğü, turizm hizmetlerinden yararlanan nihai tüketiciler (yerli ve yabancı turistler) üstlenir (Kızıltoprak, 2022: 14).

Bu verginin öncelikli toplanma amacı devletin veya belediyelerin bütçesine ek gelir sağlamak, sunulacak hizmetlerin ve altyapıların geliştirilmesine olanak sunmaktır. Toplanan vergiler dünya üzerinde konaklama vergisini uygulayan ülkeler tarafından yerel bölgenin turizm altyapısını geliştirmek, çevre koruma ve düzenleme projeleri, kültürel etkinlikler, turizmin gelişmesi ve diğer kamu hizmetleri için kullanılmaktadır.

Turizmin sektörünün böylesine büyük bir hızla gelişmesi, ülkeler için önemli bir gelir kaynağı olarak değerlendirilmekle birlikte ancak bu durum bazı problemlere de yol açmaktadır. Özellikle yoğun turist ziyaretlerinin gerçekleştiği bölgelerde ulaşım, altyapı, temizlik ve güvenlik gibi alanlarda daha etkili önlemlerin alınması gerekliliği doğmaktadır. Turizmin getirdiği mali yük olarak ifade edilebilecek bu düzenlemeler, doğal olarak belirli mali kaynakların bu alanlara yönlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bunun sonucunda, bazı ülkeler bu maliyeti karşılayabilmek adına konaklama vergisi veya turizm vergisi gibi farklı isimlerle çeşitli vergileri uygulamaya koymuştur (Güzel ve Yıldız, 2019:17).

Uzak Doğu ve Avrupa ülkelerinde turistlerin yoğun ziyaretleri göz önünde bulundurulduğunda, bu bölgelerde oluşan hizmet taleplerine yanıt verebilmek için özellikle yol, kanalizasyon, su gibi altyapı sistemlerinin iyileştirilmesi veya mevcut sistemin işler hale getirilmesi amacıyla mahalli nitelikte vergiler uygulanmaktadır. Turizm vergisi, şehir vergisi, oda vergisi ve konaklama vergisi gibi isimler altında toplanan bu gelirler, kısmen veya tamamen ilgili yerel yönetimlerin bütçelerine aktarılmaktadır (Uçar ve Ayrancı Bağrıaçık, 2021: 349).

Turizm, birçok ülke ekonomisinin ayrılmaz bir parçasıdır ve önemli bir döviz kaynağı olarak öne çıkmaktadır. Katma değer yaratma ve istihdam sağlama gibi olumlu etkileriyle dikkat çeken turizm, aynı zamanda kamusal malların aşırı kullanımı ve çevresel bozulma gibi olumsuz etkiler de doğurabilir. Bu tür olumsuzluklar, turizm sektörüne yönelik kamu düzenlemelerini zorunlu hale getirmektedir. Hükümetler, turizmin vergilendirilmesini hem gelirlerini artırmanın hem de olumsuz dışsallıkları azaltmanın etkili bir yöntemi olarak görmektedir (Yavan, 2020:188).

Özellikle daha fazla kaynağa ihtiyaç duyan gelişmekte olan ülkelerde, konaklama vergisinin uygulamaya alınması ya da mevcutsa daha etkili hale getirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Ancak, bu verginin ihdas edilmesi, aynı zamanda hangi idarenin bu vergiyi tahsil etmesi gerektiği sorusunu da gündeme getirmektedir (Öksüz, 2023: 229).

Türkiye’de konaklama vergisinin uygulanmasının amacı değerlendirildiğinde ise kanunun gerekçesinde konaklama vergisi gelirlerinin turizm bölgelerinde oluşan hizmet taleplerine yanıt verebilmek için özellikle yol, kanalizasyon, su gibi altyapı sistemlerinin iyileştirilmesine finansman sağlanması gibi bir gerekçe bulunmamaktadır. Bu durumda konaklama vergisinin ihdas amacının genel bütçe gelirlerine daha fazla kaynak sağlamak olduğu anlaşılmaktadır.

3.4. Konaklama Vergisinin Analizi

Konaklama vergisinin matrahına bakıldığında konaklama hizmeti karşılığında katma değer vergisi hariç olmak üzere her ne şekilde alınırsa alınsın, sağlanan para, mal, hizmet veya menfaatlerin toplamı esas alınarak belirlenmektedir. Bu işletmelerde konaklama hizmeti yanında verilen yeme, içme, eğlence, havuz, spor ve benzeri hizmetlerde konaklama vergisinin matrahına dâhildir.

Ancak Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliğ’inde konaklama vergisi geceleme hizmeti sunulan durumlarda uygulanmaktadır. Konaklama tesisinde geceleme hizmeti sunulan hizmetler konaklama vergisinin kapsamı dışındadır. Konaklama hizmetiyle birlikte verilen ve tesis bünyesinde gerçekleştirilen ek hizmetler düzenlenen faturada ayrı gösterilse dahi konaklama vergisinin matrahına dahil edilir. Tesis dışında verilen hizmetleri de içeren (örneğin; ulaşım, turist transferi, gezi rehberlik, müze girişi vb.) paket satışlarda, hizmetlerin her birinin niteliği ve bedelinin faturada açıkça belirtilmesi kaydıyla, dışarıdan sağlanan bu hizmetler için ayrıca fatura düzenlenmesi durumunda söz konusu hizmetler konaklama vergisine tabi değildir. Bu gibi durumlarda vergi yalnızca geceleme hizmetine uygulanır. Benzer şekilde, konaklama tesislerinde düzenlenen ve geceleme hizmeti içermeyen düğün, toplantı, kongre, panel gibi organizasyon hizmetleri de vergiye tabi değildir. Ancak bu organizasyonlar konaklamayı da kapsıyorsa, konaklama dışındaki hizmetlerin faturalarda ayrıca belirtilmesi veya ayrı fatura ile belgelendirilmesi şartıyla sadece konaklama hizmeti üzerinden vergi hesaplanır.

Bu sebeple konaklama vergisinden elde edilecek vergi gelirin kaynağının ortaya konulurken Türkiye’deki konaklama tesislerine gelen kişi sayısının ve geceleme sürelerine ilişkin bilgilerin analiz edilmesi gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında, belediyelerin turizm dönemlerinde artan kaynak kullanımı nedeniyle karşılaştıkları kaynak yetersizliği sorunları daha net bir şekilde ortaya konulabilir.

3.4.1. Basit ve İşletme Belgeli Tesislere Geliş Sayısı, Geceleme ve Ortalama Kalış Süresi

Konaklama tesisleri Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen turizm işletme belgesi ve Mahalli idareler tarafından iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyette bulunmaktadır. Ancak 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanun’una 18/07/2021 tarih ve 7334 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 17’inci maddesi ile eklenen geçici 11’inci maddesinde “*Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilgili idaresinden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyette bulunan ve turizm işletmesi belgesi bulunmayan konaklama tesislerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten*

itibaren bir yıl içinde Bakanlığa başvurmaları halinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi verilir. Aynı süre içerisinde turizm işletmesi belgesi alan konaklama tesislerinin basit konaklama turizm işletmesi belgesi alması zorunlu değildir.

.....

Birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi almak için başvuruda bulunmayan konaklama tesisleri faaliyette bulunamaz. Bu tesislerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine yetkili idare tarafından bir ay içinde iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.” hükmü yer almaktadır (R.G. 28.07.2021-31551). Bu hüküm doğrultusunda konaklama faaliyetinde bulunabilmek için Kültür ve Turizm bakanlığına başvurularak izin almak gerekmektedir. Bu sebeple çalışmamızda Bakanlık tarafından verilen basit ve işletme belgeli konaklama tesislerine ait istatistik kullanılmıştır.

2023 ve 2024 yıllarında Türkiye geneli konaklama tesislerine giren yerli ve yabancı sayıları, geceleme sayısı ve ortalama kalış süreleri tablo 3.1’de gösterilmektedir.

Tablo 3.1 2023 ve 2024 Yılları Türkiye Geneline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi

Yıllar	Tesislere Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
2023	40.014.918	37.283.173	77.298.091	130.592.641	72.595.189	203.187.830	3,26	1,95	2,63
2024	44.044.950	39.198.606	83.243.556	139.599.507	76.418.208	216.017.715	3,17	1,95	2,60

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (erişim tarihi: 15.04.2025)

Tablo 3.1’de görüldüğü üzere konaklama tesislere gelen yerli ve yabancı turist sayısında ve geceleme sayısında yıllar itibariyle artış olduğu ancak ortalama konaklama süresinin ise kısa olduğunu görülmektedir. Bu durum belediyelerin sık sık değişen, geçici ve hareketli bir kullanıcı kitlesine hizmet sunduğunu göstermektedir. Bu da özellikle şehir içi ulaşım, kalabalık yönetimi, turizm alanlarında güvenlik ve günlük çevresel temizlik gibi konularda belediyelere ekstra yük oluşturmaktadır.

Turizm dönemlerinde belediyelerin hizmet sunduğu kullanıcı sayısı hem yerli hem de yabancı turist kaynaklı olarak önemli ölçüde artmaktadır. Turizm dönemlerinde bazı illerde şehre gelen yerli ve yabancı turist sayısı şehirde ikamet eden yerleşik sayısını geçmektedir. Ancak merkezi yönetim tarafından aktarılan kaynaklar yalnızca yerleşik nüfusa göre belirlenmektedir.

Turizm sektörünün belediyelerin üzerindeki etkilerini ortaya koymak açısından konaklama tesisine gelen kişi sayısının ve geceleme sayılarının yüksek olduğu Ankara, Antalya, İstanbul, İzmir ve Muğla iline ait istatistikler gösterilmektedir.

3.4.2. Ankara İli

2023 ve 2024 yıllarında Ankara iline ait konaklama tesislerine giren kişi sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış süreleri tablo 3.2’de gösterilmektedir.

Tablo 3.2 2023 ve 2024 Yılı Ankara İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi

Türü	Tesis Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yab.	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yab.	Yer	Top
Otel	423.044	1.905.221	2.328.265	870.826	3.092.650	3.963.476	2,06	1,62	1,70
Termal Otel	8.483	152.450	160.933	16.280	306.705	322.985	1,92	2,01	2,01
Apart Otel	1.908	28.837	30.745	3.875	57.610	61.485	2,03	2,00	2,00
Özel Tesis	11.574	56.743	68.317	36.626	111.903	148.529	3,16	1,97	2,17
Pansiyon (Basit Belgeli)	9.292	118.844	128.136	24.894	203.459	228.353	2,68	1,71	1,78
Butik Otel	6.363	37.329	43.692	12.577	53.805	66.382	1,98	1,44	1,52
Otel (Basit Belgeli)	48.647	675.106	723.753	112.608	1.049.136	1.161.744	2,31	1,55	1,61
Apart Otel (Basit Belgeli)	2.175	5.733	7.908	32.911	13.775	46.686	15,13	2,40	5,90
2023 Genel Toplam	511.486	2.980.263	3.491.749	1.110.597	4.889.043	5.999.640	2,17	1,64	1,72
Otel	460.651	1.835.890	2.296.541	935.087	2.928.455	3.863.542	2,03	1,60	1,68
Termal Otel	3.625	153.817	157.442	7.571	315.965	323.536	2,09	2,05	2,05
Pansiyon	0	217	217	0	415	415	0,00	1,91	1,91
Apart Otel	3.085	29.386	32.471	6.289	58.653	64.942	2,04	2,00	2,00
Özel Tesis	11.858	67.853	79.711	25.111	102.174	127.285	2,12	1,51	1,60
Pansiyon (Basit Belgeli)	9.173	128.386	137.559	19.632	213.396	233.028	2,14	1,66	1,69
Butik Otel	5.361	36.823	42.184	11.029	50.464	61.493	2,06	1,37	1,46
Kırsal Turizm Tesisi	22	1.680	1.702	48	3.350	3.398	2,18	1,99	2,00
Otel (Basit Belgeli)	54.073	671.048	725.121	114.410	1.049.395	1.163.805	2,12	1,56	1,60
Apart Otel (Basit Belgeli)	3.415	16.069	19.484	35.794	28.316	64.110	10,48	1,76	3,29
2024 Genel Toplam	551.263	2.941.169	3.492.432	1.154.971	4.750.583	5.905.554	2,10	1,62	1,69

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Kültür ve Turizm

Bakanlığı, (erişim tarihi: 15.04.2025)

Tablo 3.2’de görüldüğü üzere 2023 yılında Ankara ilinde konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı sayısının toplamı 3.491.749 kişi ve bu sayı 2023 yılı Türkiye geneli toplam 77.298.091 kişinin yüzde 4,5’ini oluşturmaktadır. İl geneli toplam geceleme sayısının 5.999.640 olduğu ve bu sayının da Türkiye geneli 203.187.830 toplam geceleme sayısının yaklaşık yüzde 3 seviyesinde olduğu görülmektedir. Ortalama konaklama süresi 1,72 gibi düşük bir seviyede ve Türkiye geneli ortalama kalış süresinin altındadır.

2024 yılı değerlendirildiğinde ise konaklama tesisine gelen ve geceleleyen kişi sayılarının 2023 yılına göre fazla bir artış göstermediği görülmektedir. Tesise gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 3.492.432 kişi olduğu ve bu sayının Türkiye geneli toplam tesise gelen 83.243.556 kişinin yaklaşık yüzde 4’ünü oluşturduğu ve 2023 yılına kıyasla düştüğü görülmüştür. Geceleme sayısının ise toplamının 5.905.554 olduğu ve Türkiye geneli toplam geceleme 216.017.715 sayısının yaklaşık yüzde 2’si seviyesinde gerçekleşmiştir. 2024 yılı ortalama kalış süresi ise 2023 yılına benzer şekilde 1,69 seviyesinde gerçekleşmiş ve Türkiye geneli ortalama kalış süresinin altında seyretmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde şehri ziyaret eden sayısının yüksek olması Ankara’nın yalnızca siyasi ve idari bir merkez değil, aynı zamanda konaklama potansiyeline sahip bir kent olduğunu göstermektedir. Ancak ortalama kalış sürelerinin düşük olması belediyelerin sık sık değişen, geçici ve hareketli bir kullanıcı kitlesine hizmet sunduğunu göstermektedir. Bu da özellikle şehir içi ulaşım, kalabalık yönetimi, turizm alanlarında güvenlik ve günlük çevresel temizlik gibi konularda belediyelere ekstra yük oluşturmaktadır.

3.4.3. Antalya İli

2023 ve 2024 yıllarında Antalya iline ait konaklama tesislerine giren kişi sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış süreleri tablo 3.3’te gösterilmektedir.

Tablo 3.3 2023 ve 2024 Yılı Antalya İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi

Türü	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yab.	Yer.	Top
Otel	16.893.912	3.366.330	20.260.242	69.143.991	9.415.592	78.559.583	4,09	2,80	3,88
Tatil Köyü	1.352.068	238.265	1.590.333	5.654.358	759.455	6.413.813	4,18	3,19	4,03
Pansiyon	10.889	9.003	19.892	24.432	16.314	40.746	2,24	1,81	2,05
Kamping	4.819	647	5.466	14.457	1.930	16.387	3,00	2,98	3,00
Apart Otel	119.544	22.950	142.494	451.341	52.891	504.232	3,78	2,30	3,54
Müstakil Apart Otel	39.986	5.864	45.850	83.467	11.160	94.627	2,09	1,90	2,06

Özel Tesis	164.284	48.039	212.323	480.469	112.054	592.523	2,92	2,33	2,79
Golf Tesisi	50.697	19.626	70.323	338.295	66.324	404.619	6,67	3,38	5,75
Pansiyon (Basit Belgeli)	283.300	328.623	611.923	691.482	652.959	1.344.441	2,44	1,99	2,20
Turizm Kompleksi	239.253	88.272	327.525	573.490	162.497	735.987	2,40	1,84	2,25
Butik Otel	12.523	9.799	22.322	44.517	20.343	64.860	3,55	2,08	2,91
Kamping (Basit Belgeli)	1.841	2.988	4.829	3.444	5.187	8.631	1,87	1,74	1,79
Otel (Basit Belgeli)	1.325.625	456.331	1.781.956	3.643.747	976.780	4.620.527	2,75	2,14	2,59
Motel (Basit Belgeli)	12.577	2.426	15.003	40.605	5.033	45.638	3,23	2,07	3,04
Apart Otel (Basit Belgeli)	150.767	81.379	232.146	389.201	195.174	584.375	2,58	2,40	2,52
2023 Yılı Genel Toplam	20.662.085	4.680.542	25.342.627	81.577.296	12.453.693	94.030.989	3,95	2,66	3,71
Otel	19.386.156	3.700.598	23.086.754	74.291.681	10.125.289	84.416.970	3,83	2,74	3,66
Tatil Köyü	1.369.195	249.616	1.618.811	5.895.282	824.050	6.719.332	4,31	3,30	4,15
Pansiyon	21.348	21.517	42.865	56.530	44.875	101.405	2,65	2,09	2,37
Kamping	4.271	926	5.197	12.785	2.790	15.575	2,99	3,01	3,00
Apart Otel	113.560	20.417	133.977	361.461	47.112	408.573	3,18	2,31	3,05
Müstakil Apart Otel	51.046	6.709	57.755	108.647	14.174	122.821	2,13	2,11	2,13
Özel Tesis	166.370	50.928	217.298	490.086	120.450	610.536	2,95	2,37	2,81
Golf Tesisi	53.744	14.107	67.851	374.448	48.808	423.256	6,97	3,46	6,24
Pansiyon (Basit Belgeli)	312.392	353.554	665.946	743.329	705.248	1.448.577	2,38	1,99	2,18
Turizm Kompleksi	283.433	90.956	374.389	701.834	187.315	889.149	2,48	2,06	2,37
Butik Otel	12.922	11.041	23.963	44.926	22.851	67.777	3,48	2,07	2,83
Kamping (Basit Belgeli)	3.162	2.771	5.933	6.054	4.902	10.956	1,91	1,77	1,85
Otel (Basit Belgeli)	1.488.493	471.635	1.960.128	3.898.141	1.041.846	4.939.987	2,62	2,21	2,52
Motel (Basit Belgeli)	10.871	3.003	13.874	37.050	6.246	43.296	3,41	2,08	3,12
Apart Otel (Basit Belgeli)	137.601	85.987	223.588	323.749	196.704	520.453	2,35	2,29	2,33
2024 Yılı Genel Toplam	23.414.564	5.083.765	28.498.329	87.346.003	13.392.660	100.738.663	3,73	2,63	3,53

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (erişim tarihi: 15.04.2025)

Antalya ili konaklama istatistikleri, ilin turizm açısından taşıdığı büyük potansiyeli açıkça göstermektedir. Tablo 3.3'te görüldüğü üzere 2023 yılında Antalya ilinde konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 25.342.627 kişi olduğu ve bu sayının 2023 yılı Türkiye geneli toplam 77.298.091 kişinin yaklaşık yüzde 33'ünü oluşturmaktadır. İl

geneli toplam geceleme sayısının 94.030.989 olduğu ve bu sayının da Türkiye geneli 203.187.830 toplamının yaklaşık yüzde 46 seviyesinde olduğu görülmektedir.

2024 yılı değerlendirildiğinde ise konaklama tesisine gelen kişi sayısında ve geceleme sayısında 2023 yılına göre artış göstermiş ancak ortalama kalış süresi düşmüştür. Tesise gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 28.498.329 kişi olduğu ve bu sayının Türkiye geneli toplam tesise gelen 83.243.556 kişinin yaklaşık yüzde 34'ünü oluşturduğu ve 2023 yılına kıyasla artmıştır. Geceleme sayısının ise toplamının 100.738.663 olduğu ve Türkiye geneli toplam geceleme 216.017.715 sayısının yaklaşık yüzde 46'sı seviyesinde gerçekleşmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Antalya, yalnızca Türkiye'nin değil, Avrupa'nın da en yoğun turistik bölgelerinden biri konumundadır. Türkiye'de sunulan konaklama faaliyetinin üçte biri Antalya'da icra edilmektedir. Ayrıca Antalya'ya konaklamak için tesislere gelen kişi sayısının toplamının Antalya'da ikamet eden yerleşik kişi sayısının yaklaşık olarak 10 katını oluşturmaktadır. Yabancı turistlerin toplam gelişlerin yaklaşık %82'sini, gecekalmelerin ise %87'sini oluşturması, belediyelerin uluslararası ölçekte altyapı ve çalışma sunumuna uyum sağlamasını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca Ortalama konaklama süresinin 2023 yılında 3,71 ve 2024 yılında 3,53 gibi düşük bir seviyede olması şehirde sürekli olarak bir hareketlilik olduğu göstermektedir.

Elde edilen veriler ışığında, Antalya'daki belediyeler yalnızca yerleşik nüfusa değil, mevsimsel olarak geçici ancak yoğun bir kullanıcı kitlesine hizmet sunmaktadır. Ancak mevcut kaynak tahsis sistemleri yalnızca yerleşik nüfusu temel aldığı için, belediyeler turistik yoğunluk dönemlerinde bütçe ve personel açısından yetersiz kalabilmektedir.

3.4.4. İstanbul İli

2023 ve 2024 yıllarında İstanbul iline ait konaklama tesislerine giren kişi sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış süreleri tablo 3.4'te gösterilmektedir.

Tablo 3.4 2023 ve 2024 Yılı İstanbul İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi

Türü	Tesis Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yab	Yer	Top
Otel	6.133.921	2.762.862	8.896.783	15.169.405	5.149.644	20.319.049	2,47	1,86	2,28
Termal Otel	2.546	9.281	11.827	10.746	26.380	37.126	4,22	2,84	3,14
Pansiyon	14.151	6.700	20.851	34.958	13.521	48.479	2,47	2,02	2,33
Kamping	216	1.464	1.680	679	4.363	5.042	3,14	2,98	3,00
Apart Otel	40.279	13.720	53.999	185.384	47.236	232.620	4,60	3,44	4,31

Müstakil Apart Otel	27.688	4.499	32.187	148.599	14.830	163.429	5,37	3,30	5,08
Özel Tesis	886.178	180.872	1.067.050	1.887.598	335.900	2.223.498	2,13	1,86	2,08
Pansiyon (Basit Belgeli)	379.459	330.486	709.945	849.832	598.576	1.448.408	2,24	1,81	2,04
Turizm Kompleksi	118.921	17.771	136.692	252.350	31.720	284.070	2,12	1,78	2,08
Butik Otel	123.874	28.340	152.214	307.812	49.357	357.169	2,48	1,74	2,35
B Tipi Tatil Sitesi	1.492	1.705	3.197	4.430	3.234	7.664	2,97	1,90	2,40
Otel (Basit Belgeli)	1.475.677	549.381	2.025.058	3.374.118	1.028.421	4.402.539	2,29	1,87	2,17
Motel (Basit Belgeli)	4.897	15.627	20.524	6.237	27.252	33.489	1,27	1,74	1,63
Apart Otel (Basit Belgeli)	56.470	24.189	80.659	139.938	45.898	185.836	2,48	1,90	2,30
2023 Yılı Genel Toplam	9.265.769	3.946.897	13.212.666	22.372.086	7.376.332	29.748.418	2,41	1,87	2,25
Otel	6.839.667	3.008.039	9.847.706	16.480.478	5.547.495	22.027.973	2,41	1,84	2,24
Termal Otel	3.246	10.561	13.807	10.819	27.251	38.070	3,33	2,58	2,76
Pansiyon	37.251	19.232	56.483	90.842	34.615	125.457	2,44	1,80	2,22
Kamping	999	3.839	4.838	3.128	11.379	14.507	3,13	2,96	3,00
Apart Otel	59.634	22.666	82.300	236.736	54.302	291.038	3,97	2,40	3,54
Müstakil Apart Otel	32.989	9.680	42.669	167.884	24.792	192.676	5,09	2,56	4,52
Özel Tesis	942.324	175.521	1.117.845	2.010.822	325.286	2.336.108	2,13	1,85	2,09
Pansiyon (Basit Belgeli)	365.133	302.332	667.465	814.151	561.996	1.376.147	2,23	1,86	2,06
Turizm Kompleksi	29.980	6.955	36.935	63.138	14.420	77.558	2,11	2,07	2,10
Butik Otel	111.137	33.466	144.603	277.752	59.521	337.273	2,50	1,78	2,33
B Tipi Tatil Sitesi	611	1.122	1.733	1.363	2.360	3.723	2,23	2,10	2,15
Termal Turizm Tesisleri	91.905	14.696	106.601	193.266	30.591	223.857	2,10	2,08	2,10
Otel (Basit Belgeli)	1.453.070	557.620	2.010.690	3.304.108	1.066.708	4.370.816	2,27	1,91	2,17
Motel (Basit Belgeli)	3.524	17.646	21.170	4.877	29.556	34.433	1,38	1,67	1,63
Apart Otel (Basit Belgeli)	56.780	22.358	79.138	140.009	42.288	182.297	2,47	1,89	2,30
2024 Yılı Genel Toplam	10.028.250	4.205.733	14.233.983	23.799.373	7.832.560	31.631.933	2,37	1,86	2,22

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (erişim tarihi: 15.04.2025)

İstanbul hem Türkiye'nin hem de Avrupa'nın en önemli kültürel ve ekonomik merkezlerinden biridir. Tablo 3.4'te görüldüğü üzere 2023 yılında İstanbul ilinde konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 13.212.666 kişi olduğu ve bu sayının 2023 yılı Türkiye geneli toplam 77.298.091 kişinin yaklaşık yüzde 17'sini oluşturmaktadır. İl

geneli toplam geceleme sayısının 29.748.418 olduğu ve bu sayının da Türkiye geneli 203.187.830 toplamının yaklaşık yüzde 14 seviyesinde olduğu görülmektedir. Ortalama konaklama süresi 2,25 gibi düşük bir seviyede ve Türkiye geneli ortalama kalış süresinin altındadır.

2024 yılı değerlendirildiğinde ise konaklama tesisine gelen kişi ve geceleme sayılarının 2023 yılına göre artış göstermiştir. Tesise gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 14.233.983 kişi olduğu ve bu sayının Türkiye geneli toplam tesise gelen 83.243.556 kişinin yaklaşık yüzde 17'sini oluşturduğu ve 2023 yılına kıyasla aynı kalmıştır. Geceleme sayısının ise toplamının 31.631.933 olduğu ve Türkiye geneli toplam geceleme 216.017.715 sayısının yaklaşık yüzde 14 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak değerlendirildiğinde İstanbul'daki belediyelerin kamu hizmet talep yoğunluğunun yalnızca yerleşik nüfusa göre değil, yıl boyunca değişken ve artan bir turist kitlesine göre şekillenmesi gerektiğini göstermektedir.

3.4.5. İzmir İli

2023 ve 2024 yıllarında İzmir iline ait konaklama tesislerine giren kişi sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış süreleri tablo 3.5'te gösterilmektedir.

Tablo 3.5 2023 ve 2024 Yılı İzmir İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi

Türü	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yab	Yer	Top
Otel	838.025	1.019.355	1.857.380	2.120.102	1.915.597	4.035.699	2,53	1,88	2,17
Tatil Köyü	69.892	34.186	104.078	169.945	84.192	254.137	2,43	2,46	2,44
Termal Otel	61.036	209.674	270.710	149.136	438.800	587.936	2,44	2,09	2,17
Pansiyon	1.903	18.383	20.286	4.014	31.346	35.360	2,11	1,71	1,74
Kamping	671	2.186	2.857	1.379	4.333	5.712	2,06	1,98	2,00
Apart Otel	2.075	9.349	11.424	4.199	25.889	30.088	2,02	2,77	2,63
Özel Tesis	25.964	51.696	77.660	36.531	92.525	129.056	1,41	1,79	1,66
Pansiyon (Basit Belgeli)	49.106	332.549	381.655	99.894	608.128	708.022	2,03	1,83	1,86
Butik Otel	14.234	50.948	65.182	35.883	94.500	130.383	2,52	1,85	2,00
Butik Tatil Villası	236	7.745	7.981	498	15.454	15.952	2,11	2,00	2,00
Çiftlik Evi / Köy Evi	366	505	871	789	1.079	1.868	2,16	2,14	2,14

Kamping (Basit Belgeli)	896	4.540	5.436	3.123	13.058	16.181	3,49	2,88	2,98
Kırsal Turizm Tesisleri	101	1.664	1.765	292	3.474	3.766	2,89	2,09	2,13
Otel (Basit Belgeli)	88.890	395.535	484.425	174.245	656.471	830.716	1,96	1,66	1,71
Motel (Basit Belgeli)	6	134	140	12	270	282	2,00	2,01	2,01
Apart Otel (Basit Belgeli)	133	1.047	1.180	223	1.660	1.883	1,68	1,59	1,60
2023 Yılı Genel Toplam	1.153.534	2.139.496	3.293.030	2.800.265	3.986.776	6.787.041	2,43	1,86	2,06
Otel	789.375	1.052.935	1.842.310	1.966.726	1.986.046	3.952.772	2,49	1,89	2,15
Tatil Köyü	93.168	38.116	131.284	239.766	86.236	326.002	2,57	2,26	2,48
Termal Otel	84.204	237.175	321.379	196.092	472.875	668.967	2,33	1,99	2,08
Pansiyon	1.829	20.929	22.758	3.957	38.099	42.056	2,16	1,82	1,85
Kamping	890	2.521	3.411	1.817	5.000	6.817	2,04	1,98	2,00
Apart Otel	7.203	9.144	16.347	16.246	19.621	35.867	2,26	2,15	2,19
Özel Tesis	24.955	48.795	73.750	34.215	90.115	124.330	1,37	1,85	1,69
Pansiyon (Basit Belgeli)	48.090	323.817	371.907	94.829	581.245	676.074	1,97	1,79	1,82
Butik Otel	17.424	54.260	71.684	42.730	94.730	137.460	2,45	1,75	1,92
Butik Tatil Villaları	214	7.726	7.940	453	15.422	15.875	2,12	2,00	2,00
Çiftlik Evi / Köy Evi	459	588	1.047	994	1.280	2.274	2,17	2,18	2,17
Kamping (Basit Belgeli)	2.741	6.071	8.812	10.090	17.198	27.288	3,68	2,83	3,10
Kırsal Turizm Tesisleri	84	1.952	2.036	277	4.163	4.440	3,30	2,13	2,18
Otel (Basit Belgeli)	88.748	408.700	497.448	185.217	681.732	866.949	2,09	1,67	1,74
Motel (Basit Belgeli)	0	89	89	0	179	179	0,00	2,01	2,01
Apart Otel (Basit Belgeli)	82	1.133	1.215	149	1.614	1.763	1,82	1,42	1,45
2024 Yılı Genel Toplam	1.159.466	2.213.951	3.373.417	2.793.558	4.095.555	6.889.113	2,41	1,85	2,04

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (erişim tarihi: 15.04.2025)

Tablo 3.5'te görüldüğü üzere 2023 yılında İzmir ilinde konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 3.293.030 kişi olduğu ve bu sayının 2023 yılı Türkiye geneli toplam 77.298.091 kişinin yaklaşık yüzde 4,2'sini oluşturmaktadır. İl geneli toplam geceleme sayısının 6.787.041 olduğu ve bu sayının da Türkiye geneli 203.187.830 toplamının yaklaşık

yüzde 3,3 seviyesinde olduğu görülmektedir. Ortalama konaklama süresinin 2,25 gibi düşük bir seviyede olması şehirde sürekli olarak bir turist hareketliliği olduğu göstermektedir.

2024 yılı değerlendirildiğinde ise konaklama tesisine gelen ve geceleleyen kişi sayılarının 2023 yılına göre çok fazla bir artış göstermediği görülmektedir. Tesise gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 3.373.417 kişi olduğu ve bu sayının Türkiye geneli toplam tesise gelen 83.243.556 kişinin yaklaşık yüzde 4'ünü oluşturduğu ve 2023 yılına kıyasla oran olarak düşmüştür. Geceleme sayısının ise toplamının 6.889.113 olduğu ve Türkiye geneli toplam geceleme 216.017.715 sayısının yaklaşık yüzde 3'ünü seviyesinde gerçekleşmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde ortalama kalış sürelerinin düşük olması belediyelerin sık sık değişen, geçici ve hareketli bir kullanıcı kitlesine hizmet sunduğunu göstermektedir.

3.4.6. Muğla İli

2023 ve 2024 yıllarında Muğla iline ait konaklama tesislerine giren kişi sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış süreleri tablo 3.6'da gösterilmektedir.

Tablo 3.6 2023 ve 2024 Yılı Muğla İline Ait İşletme ve Basit Belgeli Konaklama Tesislerine Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi

Türü	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yab	Yer	Top
Otel	2.117.707	1.095.798	3.213.505	6.848.617	2.777.116	9.625.733	3,23	2,53	3,00
Tatil Köyü	314.806	130.225	445.031	1.128.897	437.199	1.566.096	3,59	3,36	3,52
Termal Otel	23.228	35.036	58.264	156.462	118.840	275.302	6,74	3,39	4,73
Pansiyon	221	4.462	4.683	452	7.216	7.668	2,05	1,62	1,64
Kamping	1.066	11.341	12.407	3.284	33.926	37.210	3,08	2,99	3,00
Apart Otel	84.614	41.313	125.927	211.578	106.619	318.197	2,50	2,58	2,53
Müstakil Apart Otel	17.586	6.842	24.428	60.234	22.390	82.624	3,43	3,27	3,38
Özel Tesis	35.135	49.060	84.195	86.044	106.012	192.056	2,45	2,16	2,28
Pansiyon (Basit Belgeli)	104.663	119.804	224.467	220.523	263.198	483.721	2,11	2,20	2,15
Butik Otel	28.121	39.930	68.051	71.300	87.606	158.906	2,54	2,19	2,34
B Tipi Tatil Sitesi	831	753	1.584	6.449	5.069	11.518	7,76	6,73	7,27
Çiftlik Evi / Köy Evi	9	214	223	29	541	570	3,22	2,53	2,56
Kamping (Basit Belgeli)	636	4.046	4.682	1.334	8.847	10.181	2,10	2,19	2,17
Otel (Basit Belgeli)	338.608	344.068	682.676	1.802.070	1.178.641	2.980.711	5,32	3,43	4,37

Motel (Basit Belgeli)	3.054	7.326	10.380	9.966	14.937	24.903	3,26	2,04	2,40
Apart Otel (Basit Belgeli)	83.849	105.136	188.985	205.885	236.248	442.133	2,46	2,25	2,34
2023 Yılı Genel Toplam	3.154.134	1.995.354	5.149.488	10.813.124	5.404.405	16.217.529	3,43	2,71	3,15
Otel	2.241.965	1.191.424	3.433.389	7.193.684	2.970.726	10.164.410	3,21	2,49	2,96
Tatil Köyü	344.637	158.433	503.070	1.142.679	500.321	1.643.000	3,32	3,16	3,27
Termal Otel	25.481	35.654	61.135	175.651	125.988	301.639	6,89	3,53	4,93
Pansiyon	794	5.209	6.003	1.760	8.751	10.511	2,22	1,68	1,75
Kamping	396	12.355	12.751	1.248	37.001	38.249	3,15	2,99	3,00
Apart Otel	86.172	52.818	138.990	197.971	127.218	325.189	2,30	2,41	2,34
Müstakil Apart Otel	29.257	9.745	39.002	92.251	29.800	122.051	3,15	3,06	3,13
Özel Tesis	37.141	42.319	79.460	88.187	104.037	192.224	2,37	2,46	2,42
Pansiyon (Basit Belgeli)	100.945	117.670	218.615	210.506	255.667	466.173	2,09	2,17	2,13
Butik Otel	40.648	40.661	81.309	100.884	98.705	199.589	2,48	2,43	2,45
B Tipi Tatil Sitesi	872	994	1.866	6.729	6.837	13.566	7,72	6,88	7,27
Çiftlik Evi / Köy Evi	21	189	210	55	484	539	2,62	2,56	2,57
Kamping (Basit Belgeli)	156	2.294	2.450	377	7.847	8.224	2,42	3,42	3,36
Otel (Basit Belgeli)	366.678	371.531	738.209	2.644.785	1.678.593	4.323.378	7,21	4,52	5,86
Motel (Basit Belgeli)	5.477	7.296	12.773	10.901	14.136	25.037	1,99	1,94	1,96
Apart Otel (Basit Belgeli)	91.704	120.194	211.898	227.090	266.298	493.388	2,48	2,22	2,33
2024 Yılı genel Toplam	3.372.344	2.168.786	5.541.130	12.094.758	6.232.409	18.327.167	3,59	2,87	3,31

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (erişim tarihi: 15.04.2025)

Tablo 3.6’da görüldüğü üzere 2023 yılında Muğla ilinde konaklama tesislerine gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının 5.149.488 kişi olduğu ve bu sayının 2023 yılı Türkiye geneli toplam 77.298.091 kişinin yaklaşık yüzde 6,6’sını oluşturmaktadır. İl geneli toplam geceleme sayısının 16.217.529 olduğu ve bu sayının da Türkiye geneli 203.187.830 toplamının yaklaşık yüzde 8 seviyesinde olduğu görülmektedir. Ortalama konaklama süresinin 3,15 gibi düşük bir seviyede olmasına rağmen ülke ortalamasının üstündedir.

2024 yılı değerlendirildiğinde ise konaklama tesisine gelen kişi ve geceleme sayısında 2023 yılına göre artış göstermektedir. Tesise gelen yerli ve yabancı sayısının toplamının

5.541.130 kişi olduğu ve bu sayının Türkiye geneli toplam tesise gelen 83.243.556 kişinin yaklaşık yüzde 6,6'sını oluşturduğu ve 2023 yılına kıyasla oran olarak sabit kalmıştır. Geceleme sayısının ise toplamının 18.327.167 olduğu ve Türkiye geneli toplam geceleme 216.017.715 sayısının yaklaşık yüzde 8,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde ortalama kalış süresinin ülke ortalamasının üstünde seyreden Muğla'da belediyelerin sunduğu hizmetlerin sadece geçici değil, uzun süreli nitelikte planlanmasını zorunlu kılmaktadır. Günlük hizmetlerin yanı sıra su, enerji, çevre, güvenlik ve sosyal alanlar gibi temel ihtiyaçlar da bu konaklama yoğunluğu karşısında daha güçlü ve sürekli şekilde planlaması gerekmektedir.

3.5. Konaklama Vergisinden Elde Edilen Gelir

Genel bütçe geliri olarak 01.01.2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanılan konaklama vergisinden yapılan tahakkuk ve tahsilatların toplamı ve bütçe hedefinin gerçekleşme oranlarının tablo 3.7'de görülmektedir.

Tablo 3.7 2023 Yılı Konaklama Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatın Ekonomik Sınıflandırılması (Bin TL)

	[1] Tahakkuk	[2] Tahsilat	[2/1] %	Bütçe Hedefi [3]	[2/3] %
Konaklama Vergisi	7.303.454	6.834.424	93,6	8.000.000	85,4

Kaynak: <https://muhasebat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-butce-istatistikleri>, HMB, (erişim tarihi: 16.04.5025)

Tablo 3.8 2024 Yılı Konaklama Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatın Ekonomik Sınıflandırılması (Bin TL)

	[1] Tahakkuk	[2] Tahsilat	[2/1] %	Bütçe Hedefi [3]	[2/3] %
Konaklama Vergisi	12.556.253	11.734.835	93,5	12.921.539	90,8

Kaynak: <https://muhasebat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-butce-istatistikleri>, HMB, (erişim tarihi: 16.04.5025)

2023 ve 2024 yıllarına ait konaklama vergisi tahakkuk ve tahsilat verileri incelendiğinde, her iki yılda da yüksek tahsilat oranlarının elde edilmiştir. Bu durum tahsilat sisteminin istikrarlı şekilde çalıştığını göstermektedir.

2024 yılında konaklama vergisinde tahakkuk ve tahsilat tutarlarında önceki yıla göre belirgin bir artış meydana gelmiştir. Bu durum hem turizm sektöründe yaşanan canlanmanın hem de vergi tabanının genişlemesinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu gelişmeler, konaklama vergisinin Türkiye'de giderek daha önemli bir gelir kalemine dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

3.6. Konaklama Vergisinden 2025,2026 ve 2027 Yıllarında Elde Edilmesi Beklenen Gelir Tahminleri

31.12.2024 tarih ve mükerrer 32769 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 21.12.2024 tarih ve 7535 sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun B cetvelinde konaklama vergisinden elde edilmesi hedeflenen bütçe gelirleri tablo 3.9'da gösterilmektedir.

Tablo 3.9 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Konaklama Vergisinden Elde Edilmesi Hedeflenen Bütçe Gelirleri

Vergi Türü	2025 Yılı Bütçe Gelirleri	2026 Yılı Bütçe Gelirleri	2027 Yılı Bütçe Gelirleri
Konaklama Vergisi	19.134.827.000	24.634.532.000	29.226.493.000

Kaynak: (R.G. 31.12.2024 - 32769)

2025 yılından itibaren konaklama vergisi gelirlerinde her yıl düzenli bir artış öngörülmektedir. Bu durum, Türkiye'de turizm sektörünün büyümeye devam edeceği ve konaklama vergisinin önemli bir gelir kalemi hâline geleceği yönünde bir beklenti oluşturmaktadır.

SONUÇ

Bu tez çalışmasının temel amacı, 01.01.2023 tarihinde yürürlüğe giren konaklama vergisinin Türkiye’deki mevcut uygulamasını analiz etmek ve söz konusu vergi gelirlerinin belediyelere aktarılması yönünde bir model önerisi geliştirmektir. Araştırmanın çıkış noktası, konaklama vergisinden elde edilen gelirlerin, özellikle yoğun turizm dönemlerinde artan kamu hizmeti taleplerine karşılık vermeye çalışan belediyelere yönlendirilmesidir. Bu şekilde hem mali adaletin sağlanması hem de belediyelerin genel bütçe gelirlerinden aldıkları paylara olan bağımlılığını azaltma açısından daha uygun olacağı ortaya konulmaktadır.

Çalışmada öncelikle Türkiye’deki belediyelerin gelir yapısı kapsamlı biçimde incelenmiştir. Öz gelirler, belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan transferlere bağımlılığının azaltılması ve sunmak zorunda oldukları kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu başta olmak üzere çeşitli yasal düzenlemeler çerçevesinde belediyelere vergi, harç, ücret ve katılım payı tahsil etme yetkisi verilmiştir. Ancak uygulamada bu gelir kalemlerinin etkinliği sınırlı kalmakta; özellikle harçlar ve katılım paylarının bütçeye katkısı düşük seviyelerde gerçekleşmektedir. Nitekim 2022–2023 verileri itibarıyla öz gelirlerin toplam gelir içindeki payı il belediyelerinde %34 seviyesinde, büyükşehir belediyelerinde %16 seviyesinde, ilçe ve belde belediyelerinde ise %50’nin üzerinde gerçekleşmiştir. Öte yandan, aynı yıllara ait istatistikler, belediye bütçelerinin ortalama %64’ünün genel bütçeden aktarılan paylara dayandığını göstermektedir. Bu durum belediyelerin artan hizmet yüküne rağmen öz gelirlerini artırma konusunda kaynaklarını yeterince çeşitlendiremedikleri ve belediyelerin sunmak zorunda oldukları kamu hizmetlerinin finansmanında merkezi idareden gelen paylara yüksek oranda bağımlı olduğuna işaret etmektedir.

2022–2024 yıllarına ait bütçe gerçekleşme verileri, belediyelerin artan düzeyde bütçe açıkları verdiğini göstermektedir. Harcama kalemleri incelendiğinde, bütçe kaynaklarının çoğunlukla cari harcamalara yönlendirildiği; yatırım harcamalarının payının sınırlı kaldığı ve özellikle faiz giderlerinin artış eğiliminde olduğu dikkat çekmektedir. Bu eğilim, belediyelerin zorunlu ve sürekli hizmetleri dahi finanse etmekte güçlük çektiğini ve mali sürdürülebilirlik açısından risk taşıdığını ortaya koymaktadır.

Turizm destinasyonlarında yer alan belediyeler açısından durum daha da çarpıcıdır. Bu belediyeler, turizm sezonlarında hem hizmet kapsamı hem de hizmet yoğunluğu açısından önemli ölçüde ek mali yük üstlenmektedir. Ancak bu hizmetlerin finansmanı için merkezi yönetimden sağlanan kaynaklar, yerleşik nüfusa göre hesaplandığından geçici nüfusu dikkate

almamaktadır. Oysa birçok ülkede, turizmin neden olduğu maliyetleri karşılamak üzere uygulanan konaklama vergileri doğrudan yerel yönetimler tarafından tahsil edilmekte ve ulaşım altyapısı, çevre temizliği, tarihi alanların korunması ve güvenlik gibi hizmetlerde kullanılmaktadır. Bazı şehirlerde konaklama vergilerinin uygulamasına bakıldığında konaklama vergisi yalnızca bir gelir yaratma aracı olmanın ötesinde, yerel yönetimlerin turizm politikalarını yönlendirmelerine olanak tanıyan bir kamu maliyesi ve planlama enstrümanı haline geldiği görülmektedir. Örnek olarak Barselona, Venedik gibi turizm dönemlerinde aşırı yoğunluk yaşayan şehirlerde, bu vergi aracılığıyla turist akışı dengeye kavuşturulmaya ve yerleşik halkın yaşamı üzerindeki baskı azaltılmaya çalışılmaktadır.

Türkiye’de konaklama vergisi ilk olarak 2004 yılında gündeme gelmiş, ancak 7194 sayılı Kanun ile 2019 yılında yasalaşabilmiştir. Ancak COVID-19 pandemisi nedeniyle uygulama birkaç kez ertelenmiş; nihayet 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun 34. maddesinde düzenlenen bu vergi, otel, motel, tatil köyü, kamping ve benzeri tesislerde sunulan geceleme hizmetlerini ve bunlarla birlikte verilen ek hizmetleri kapsamaktadır. Vergi oranı KDV hariç konaklama bedelinin %2’si olarak belirlenmiş olup, tahsilat merkezi idare tarafından yapılmakta yerel yönetimlere doğrudan bir gelir sağlanmamaktadır. Uygulama kapsamı yalnızca turizm işletme belgeli tesislerle sınırlı olmayıp, apart oteller ve günlük kiralık daireler gibi diğer konaklama türlerini de içermekte; bu yönüyle kapsayıcılığı ve kayıt dışılıkla mücadele kapasitesi yüksek bir vergi niteliği taşımaktadır.

2023 yılında bu vergiden 6,8 milyar TL, 2024 yılında ise 11,7 milyar TL tahsil edilmiştir. Orta vadeli bütçe hedefleri, konaklama vergisinin önümüzdeki yıllarda önemli bir mali kaynak haline geleceğini göstermektedir. Ancak bu kaynağın oluşturulduğu başlıca turizm şehirlerine örneğin Antalya, İstanbul, İzmir, Muğla doğrudan bir mali katkı sağlanmamaktadır. Oysa sadece Antalya’da 2023 yılında konaklayan kişi sayısı 25 milyonu aşmış ve bu sayı ilin yerleşik nüfusunun yaklaşık on katına ulaşmıştır. Aynı yıl Türkiye genelinde konaklama faaliyetlerinin %33’ü Antalya, %17’si ise İstanbul’da gerçekleşmiştir. Yani ülke genelindeki konaklama vergisinin yaklaşık %50’si bu iki şehirde üretilmiştir. Ancak bu şehirlere vergi gelirlerinden doğrudan bir kaynak aktarımı yapılmamaktadır. Oysa bu bölgelerdeki altyapı hizmetlerinin sunulmasında esas yük bu belediyelere aittir. Bu şehirlerde belediyeler, geçici nüfusun artışıyla birlikte ulaşım, çevre temizliği, su temini ve atık yönetimi gibi alanlarda ciddi bir mali yük altındadırlar. Bu nedenle belediyeler, yatırım yapmak bir yana, zorunlu ve sürekli harcamaları dahi karşılamakta zorlanmakta ve borçlanmaya yönelmektedir.

Sonuç olarak Türkiye’nin turizm potansiyeli her geçen yıl artarken, bu potansiyelin yerel kalkınmaya daha fazla katkı sağlayabilmesi ve turizm gelirlerinin adil dağılımı için, konaklama vergisinin tamamının olmasa da en azından bir bölümünün belediyelerin btlerine doğrudan tahsis edilmesi gerekmektedir. Bu tür bir uygulama hem kamu hizmetinin maliyetine katılımı artıracak hem de yerel yönetimlerin gelir kaynaklarının çeşitlenmesini sağlayacaktır. Ayrıca diğer ülke uygulamalarında olduğu gibi konaklama vergisi oranlarında bölgesel ve sezonluk farklılaşmayı sağlayan esnek oran yapılarına imkn tanınmalıdır. Bu şekilde hem daha fazla gelir sağlayabilir hem de konaklama vergisinin turizm yönetimi açısından stratejik bir araç olarak kullanılmasına olanak tanınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akçaoğlu, E. (2020). “Konaklama Vergisi Hakkında Kısa Bir Değerlendirme” *Hacettepe HFD*, 10(2): 388-405.
- Arıkboğa, Ü. (2016). “Türkiye’de Belediyelerin Gelir Yapısı: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33):276-297.
- Aşçı Akıncı, N. (2020). “Konaklama Vergisi: Ölçülülük Meselesi”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (148):77-100.
- Ateşşaoğlu, E., & Adak, S. (2024). “Türkiye’deki Konaklama Vergisinin Ekonomik ve Hukuki Açından Bir Analizi”. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 10(1): 21-41.
- Aydın, F. (2021). “Belediye Gelirleri Kanununda Düzenlenmiş Olan Yerel Yönetim Gelirlerinin Özellikleri ve Öneriler”. *International Journal of Public Finance*, 6(1): 159-175.
- Bahçe, A. B. & Bahçe, E. (2024). “Dünya’da ve Türkiye’de Turizmde Konaklama Vergisi Uygulamalarının Değerlendirilmesi”. Gözen, S. & Sağdıç, E. N. (ed.). *Türkiye’de Kamu Maliyesinde Seçme Konular*. Özgür Yayınları, Gaziantep, 1-44.
- Bilen, C.İ., & Güler, S. (2020). “Bağış ve Yardımların Vergisel Boyutu -II”. *Vergi dünyası*, (470): 89-108.
- Bozdoğanoglu, B. (2013). “Konaklama Vergisi Uygulaması ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”. *Maliye Dergisi*, (164):131-149.
- Cengiz Kırkıl, A. G. (2019). *Belediye Gelirleri Kanunu çerçevesinde belediyelerin vergi gelirlerinin değerlendirilmesi* (Yayın No. 586617) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çetinkaya, Ö., & Demirbaş, T. (2011). “Belediye Gelirlerinin Analizi ve Mali Özerklik Açısından Değerlendirilmesi”. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, (53): 1-18.
- Göktaş, L. S. (2020). *Turist Vergisi Ödeme İstekliliğini Etkileyen Faktörler* (Yayın No. 638105) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Göktaş, L.S. (2025). “Konaklama Vergisi Çalışmalarının R (Bibliometrix) Programı ile Bibliyometrik Analizi”. *International Journal Of Tourism And Destination Studies*, 4(1), 37-54.
- Güzel, V. & Yıldız, S. (2019) “Konaklama Vergisinin Gerekliliği ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”. *Vergi Raporu*, (243): 11-21.
- Karaarslan, E. & Ozansoy, A. (2014). *Belediye Gelirleri*. Bekad Yayınları, Antalya.

- Kızıltoprak, Ö. (2022). “Türkiye’de konaklama vergisinin ve turizm payının tahsis ilkesi yönünden değerlendirilmesi”. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1): 13-24.
- Oruç, Y. E., & Uyanık, M. (2024). “Belediye Gelirleri Kanunu 97’nci Maddesi Uyarınca Alınan Ücretlerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Görevli Mahkeme”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 15(58): 51-76.
- Öksüz, M. (2023). “Konaklama Vergisinin Belediyelere Tahsisi: Türkiye İçin Bir Değerlendirme”. Eroğlu Sevinç, D. & Yüce Akıncı, G. (ed.). *Ekonomi ve Finans Politikaları Üzerine Çalışmalar*. Özgür Yayınları, Gaziantep, 223-238.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2024). *2023 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*. Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Tekin, Ö. F., & Say, S. (2025). “Kentlerde Turizmin Yönetilmesi ve Sürdürülebilir Gelişimi İçin Konaklama Vergisi: Dünya’dan Örnekler ve Türkiye Uygulaması”. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 7(3): 906-921.
- Tuna, M., & Demir, E., & Töremen, E. (2022). “Belediyelerin Öz Gelirlerinin Artırılması Olabilirliğinin Değerlendirilmesi”. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 15(93): 143-168.
- Uçar, O., & Ayrancı, E. (2021). “Türkiye’de Konaklama Vergisi: Ulusal Düzeyde Uygulanması Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım”. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(2), 347-361.
- Yüce, M. (1995). “Belediyelerin Hizmetleri ve Vergi Gelirleri Hakkında Bir Değerlendirme”. *Sayıştay Dergisi*, (16): 20-29.
- Yavan, S. (2020). “Türkiye’deki Konaklama Vergisinin Değerlendirilmesi”. *Vergi Raporu*, (250):188-203.

RESMÎ GAZETELER

- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu (1970). *T.C Resmî Gazete*, 13576, 11/08/1970.
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu (1981). *T.C Resmî Gazete*, 17354, 29/05/1981.
- 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982). *T.C Resmî Gazete*, Mükerrer 17863, 09/11/1982.
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). *T.C Resmî Gazete*, 25531, 23/07/2004.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu (2005). *T.C Resmî Gazete*, 25874, 13/07/2005.
- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). *T.C Resmî Gazete*, 26205, 21/06/2006.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun (2008). *T.C Resmî Gazete*, 26937, 15/07/2008.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu (1956). *T.C Resmî Gazete*, 9362, 23/07/1956.

7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2019). *T.C Resmî Gazete*, 30971, 07/12/2019.

7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2020). *T.C Resmî Gazete*, 31080, 26/03/2020.

7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2020). *T.C Resmî Gazete*, 31307, 17/11/2020.

7334 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2021). *T.C Resmî Gazete*, 31551, 28/07/2021.

7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2021). *T.C Resmî Gazete*, 31640, 26/10/2021.

7535 sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu (2024). *T.C Resmî Gazete*, mükerrer 32769, 31/12/2024.

Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliği (2022). *T.C Resmî Gazete*, 32043, 14/12/2022.

İNTERNET ADRESLERİ

Airbnb Tax Guide, (2023). “Hungary – Tax Considerations On Short-Term Lets”.

https://assets.airbnb.com/help/AirbnbTaxGuide2024_Hungary_ENGLISH.pdf (erişim tarihi: 06.04.2025).

Anter, Y. (2024). “Yunanistan ada ziyaretlerini paralı yaptı, gelecek yıldan itibaren 20 Euro Ayakbastı parası alacak”. <https://anterhaber.com/yunanistan-ada-ziyaretlerini-parali-yapti-gelecek-yildan- itibaren-20-euro-ayakbasti-parasi-alacak> (erişim tarihi: 20.03.2025)

Chekin, (2024). "What is the Tourist Tax in Spain?" <https://chekin.com/en/blog/complete-guide-tourist-tax-in-spain/> (erişim tarihi: 09.04.2025).

Elphick, D., “What is hotel tax? Room occupancy and lodging tax guide.”

<https://www.littlehotelier.com/blog/running-your-property/hotel-tax/> (erişim tarihi:04.04.2025).

Etias, (2024). "Barcelona to Tackle Overtourism with Increased Tourist Tax".

<https://etias.com/articles/barcelona-tackle-overtourism-increased-tourist-tax> (erişim tarihi: 03.04.2025).

Etoiles De France, (2024). "La taxe de séjour à Paris durant les JO 2024". <https://etoiles-de-france.fr/taxe-de-sejour-paris-jo-2024/> (erişim tarihi: 14.04.2025).

GTP, (2025). "Climate Resilience Fee Rates Increase for Greek Hotels and Short-term Rentals". <https://news.gtp.gr/2025/01/07/climate-resilience-fee-rates-increase-for-greek-hotels-short-term-rentals/> (erişim tarihi: 02.04.2025).

Habtemariam, D. (2024). "Greece Charges Tourists 'Climate Crisis Resilience' Tax"

<https://skift.com/2024/01/10/greece-charges-tourists-climate-crisis-resilience-tax/> (erişim tarihi: 16.04.2025).

Hazine ve Maliye Bakanlığı. "Genel Bütçe İstatistikleri".

<https://muhasibat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-butce-istatistikleri> (erişim tarihi: 16.04.2025).

Hazine ve Maliye Bakanlığı. "Mahalli idareler bütçe istatistikleri".

<https://muhasibat.hmb.gov.tr/mahalli-idareler-butce-istatistikleri> (erişim tarihi: 20.04.2025).

Hazinski, T. A. & Ferguson, M. (2024). "2024 HVS Lodging Tax Report—USA".

<https://www.hvs.com/article/10015-2024-hvs-lodging-tax-report-usa?> (erişim tarihi: 04.04.2025).

Hotrec, (2025). "Tourism-related Taxes: A Comparative State of Play".

<https://www.asolan.com/wp-content/uploads/2025/01/HOTREC-Survey-on-Taxes-January-2025.pdf> (erişim tarihi: 06.04.2025).

impots.gouv.fr., (2016). "Taxe de séjour". <https://www.impots.gouv.fr/taxe-de-sejour> (erişim tarihi: 06.04.2025).

İtalya'da Okuyoruz, (2022). "İtalya'nın "Turizm Vergisi" Nedir?"

<https://www.italyadaokuyoruz.com/italyada-yasam/italyanin-turizm-vergisi-nedir/2306> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Kültür ve Turizm Bakanlığı. "Bakanlık Belgeli Tesis Konaklama İstatistikleri".

<https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html> (erişim tarihi: 15.04.2025).

Kyodo News, (2023). "More Japan tourist hot- spots imposing hotel taxes to fund

promotions". <https://english.kyodonews.net/news/2023/07/1c2581710288-more-japan-tourist-hot-spots-imposing-hotel-taxes-to-fund-promotions.html> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Let's Book Travel. "Greece Accommodation Tax Changes in 2024".

<https://letsbooktravel.eu/greece-accommodation-tax/> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Lusa, (2025). "40 municipalities charging a tourist tax".

<https://www.theportugalnews.com/news/2025-01-05/40-municipalities-charging-a-tourist-tax/94617> (erişim tarihi: 04.04.2025).

Matcha, (2025). "Accommodation Tax in Japan 2025: A Guide for Travelers". <https://matcha-jp.com/en/9362> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Meddings, A. (2025). "City Tax In Lisbon: What You Need To Know (2025)".

<https://carpediemtours.com/blog/city-tax-in-lisbon/> (erişim tarihi: 08.04.2025).

Meddings, A. (2025). "City Tax In Rome: What You Need To Know (2025)".

<https://carpediemtours.com/blog/city-tax-in-rome-what-you-need-to-know/> (erişim tarihi: 08.04.2025).

Nehra, W. (2022). "Tourists could soon be charged "overnight tax" in more German cities".

<https://www.iamexpat.de/expat-info/germany-news/tourists-could-soon-be-charged-overnight-tax-more-german-cities> (erişim tarihi: 06.04.2025).

The Japan Times, (2024). "Japan's local governments weigh implementing an accommodation tax".

<https://www.japantimes.co.jp/news/2024/11/27/japan/accommodation-tax-tourism/> (erişim tarihi: 03.04.2025).

Pala, M. (2024). "Avrupa'nın popüler destinasyonlarında turizm vergileri artırılıyor".

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/avrupanin-populer-destinasyonlarinda-turizm-vergileri-artiriliyor/3111117> (erişim tarihi: 04.04.2025).

Soll, M. (2024). "Tourist and visitor's taxes in Switzerland: what do you pay? ".

<https://en.comparis.ch/steuern/steuervergleich/gebuehren/tourismusabgaben> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Taşyürek, E. (2012). "Belediyelere Yapılan Bağış ve Yardımların Gelir veya Kurumlar Vergisi Mükellefleri Tarafından Vergi Matrahından İndirimi".

https://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/abubekir/008/#google_vignette (erişim tarihi: 03.04.2025).

The Asahi Shimbun, (2025). "Local entities rush to introduce lodging taxes post-pandemic".

<https://www.asahi.com/ajw/articles/15619970/> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Tourism Tax (City Tax) Payment Sheet,(t.y.). <https://www.budapest-tourism-tax.org> (erişim tarihi:14.04.2025).

Trippz. "Tourist tax rate 2025 in Basel". <https://trippz.com/tourist-tax/switzerland-basel> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Trippz. "Tourist tax rate 2025 in Bern". <https://trippz.com/tourist-tax/switzerland-bern> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Trippz. "Tourist tax rate 2025 in Geneva". <https://trippz.com/tourist-tax/switzerland-geneva> (erişim tarihi: 06.04.2025).

Trippz. "Tourist tax in Portugal". <https://trippz.com/tourist-tax/portugal/> (erişim tarihi: 02.04.2025).

Turizm Güncel, (2019). "Avrupa'nın hangi ülkesinde ne kadar konaklama vergisi ödeniyor?".

<https://www.turizmguncel.com/haber/avrupanin-hangi-ulkesinde-ne-kadar-konaklama-vergisi-odeniyor> (erişim tarihi: 02.04.2025).

Turizm Güncel, (2023). "Yunanistan konaklama vergisini kaldırıyor: İşte yerine gelen vergi".

<https://www.turizmguncel.com/haber/yunanistan-konaklama-vergisini-kaldiriyor-iste-yerine-gelen-vergi> (erişim tarihi: 04.04.2025).

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Ahmet ATMACA
EĞİTİM DURUMU	
Lise	Ayvacık Çok Programlı Lisesi
Lisans	Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (2011-2015)
İŞ DENEYİMİ	
01/ 2018-07/2018	Düden Vergi Daire Müdürlüğü, Gelir Uzman Yardımcısı (Antalya)
08/ 2018-...	Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı, Vergi Müfettişi (Antalya)